

“कृषि, सडक, शिक्षा, स्वास्थ्य गाविसको विकास ,
आयआर्जन,उद्योगधन्दा सिपखानाको विकास”

गाउँ विकास आवधिक योजना

(२०७०/२०७१-२०७२/२०७३)

सिपखाना गाउँ विकास समिति

कालीकोट

माघ २०६९

सहकार्य एवं सहजिकरण :

जिल्ला विकास समिति
कालीकोट

सिपखाना गाउँ
विकास समिति,
कालीकोट

लिङ्ग/हेल्मेटास स्वीस
इन्टरकोअपरेसन नेपाल

सामाजिक जागरण तथा
विकास प्रतिष्ठान सादा
नेपाल, कालीकोट

जिविस/बालमैत्री
स्थानीय शासन
कार्यक्रम कालीकोट

बिषय सुची

बिषय सुची	१
शुभकामना	२
प्रकाशकीय	३
१. परिचय	४
१.१ पृष्ठभूमी	४
१.२ सिपखाना गा.वि.स.को संक्षिप्त परिचय	४
१.३. आवधिक गाउँ विकास योजना तर्जुमाको उद्देश्य र विधि	४
१.४. गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमाको सिमा :	५
२. गाउँ विकासका समस्या, अवसरहरु र चुनौतिहरु	५
३. गाउँ विकासका रणनीतिहरु :	१०
४. दिर्घकालिन सोच, विशिष्ट उद्देश्य, विषयगत उद्देश्य र सूचकहरु	१०
४.१. दिर्घकालिन सोच	११
४.२. मुख्य उद्देश्य :	११
४.३. विशिष्ट उद्देश्यहरु :	११
४.४. विषयगत उद्देश्य र सूचकहरु	११
५. प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्र र मुख्य कृयाकलापहरु	२१
५.१. प्राथमिकता प्राप्त विषयगत क्षेत्र र प्रमुख क्रियाकलापहरु	२१
५.२. जलवायु तथा वातावरण	२४
५.३. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण एवं बाल विकास	२४
६. कार्यक्रमको वित्तिय श्रोत प्रक्षेपण	२५
७. गाविसको आन्तरिक श्रोत/राजश्व वृद्धिका सम्भावना तथा क्षेत्रहरु :	२५
८. आवधिक योजना कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	२५
८.१. लेखापरिक्षण	२६
८.२. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	२६
९. जिल्लाको आवधिक योजना, त्रिवर्षीय अन्तरिम योजना र सहश्राव्दी लक्ष्यमा योगदान	२६
१०. जोखिम पक्ष र त्यसको न्यूनिकरण:	२७
अनुसूचि १ : गाविसमा काम गरिरहेका विकास साभेदार निकायहरुको विवरण	२८
अनुसूचि २ : गाविसको संक्षिप्त पार्श्वचित्र	२९
अनुसूचि ३: गाविसको श्रोत नक्सा	३८
अनुसूचि ४ : सहभागीहरुको उपस्थिति र प्रतिवद्धता	३९
अनुसूचि ५ : गा.वि.स.को संगठन संरचना र संस्थागत सम्वन्ध	४०



नेपाल सरकार
संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय
जिल्ला विकास समितिको कार्यालय, कालीकोट



शुभकामना

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ र नियमावली २०५६ ले प्रदान गरेको अधिकारको क्षेत्र भित्र रही स्थानीय निकायले प्रभावकारी सेवा प्रवाहको लागि योजनावद्ध विकास गर्नुपर्ने मान्यताको आधारमा गाउँ विकास समिति सिपखाना कालीकोटले “कृषि, सडक, शिक्षा, स्वास्थ्य, गाविसको विकास, आयआर्जन उद्योगधन्दा, सिपखानाको विकास” भन्ने नाराका साथ गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमा गरेकोमा खुशी व्यक्त गर्दै यस आवधिक योजनाले सिपखाना गा.वि.स.को समग्र विकासमा टेवा पुऱ्याउन सकीस भन्ने शुभकामना व्यक्त गर्दछु। साथै यस कार्यमा तत् गा.वि.स.हरुमा रहनु भएका राजनैतिक दल, नागरिक समाज, पत्रकारजगत, सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरुको यस आवधिक योजनाले गर्नु पर्ने लक्ष्यहरुलाई हरेक वर्ष योजना तर्जुमा गर्दा, कार्यान्वयन गर्दा र समिक्षा गर्दा पनि आत्मवोध गर्ने, हेक्का राख्ने र समेटेर संगसगै लैजान पनि यसै मार्फत विशेष अनुरोध गर्न चाहन्छु।

धन्यवाद !

.....
(पुष्पराज शाही)
स्थानीय विकास अधिकारी
जिल्ला विकास समितिको कार्यालय
कालीकोट
मिति : २०६९/००/००



नेपाल सरकार
स्थानीय विकास मन्त्रालय
गाउँ विकास समितिको कार्यालय,
सिपखाना, कालीकोट

प्रकाशकीय

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ र नियमावली २०५६ अनुसार विकेन्द्रीकृत शासन व्यवस्थामा हरेक गा.वि.स.ले गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्ने हुन्छ। गाउँ विकासको दीर्घकालिन सोच, उद्देश्य र रणनीति तय गर्दै स्थानीय साधन र श्रोतहरूको अधिकतम परिचालन गरि गाउँ विकास आवधिक योजनाले समग्र विकासमा सहयोग पुर्याउने कुरा निश्चित छ। गाउँ विकास आवधिक योजनाले समावेशी र सहभागितात्मक प्रकृयाबाट यस गा.वि.स.का समुदायहरूको आधारभूत आवश्यकताहरू परिपूर्ती गर्दै जाने विश्वास समेत लिईएको छ।

यस योजना निर्माणमा सहयोग पुर्याउने जिल्ला विकास समिति, सिपखाना गाउँ विकास समिति, लिङ्ग/हेल्भेटास स्वीस इन्टरकोअपरेसन नेपाल, बालमैत्री स्थानीय शासन /डकाव कार्यक्रम, जिआईजेड सुनाग र सहजिकरणमा सहयोग गर्ने सामाजिक जागरण तथा विकास प्रतिष्ठान सादा नेपाल कालीकोट र अन्य संस्थाहरूको सामूहिक प्रयासमा यो “सिपखाना गाउँ विकास आवधिक योजना” तयार पारिएको छ। यस कार्यमा प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष सहयोग गर्ने सम्पूर्ण संस्था, व्यक्ति र सिपखाना गाउँ विकास समितिका पदाधिकारीहरू, राजनीतिक दल, बुद्धिजिवि, समाजसेवी, नागरिक समाज, एवं क्रियाशिल राजनीतिक दलहरूको अतुलनिय सहयोगको स्मरण गर्दै सम्पूर्ण सिपखाना बासी समुदायलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु। साथै यस आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरेका लक्ष्य तथा उद्देश्यहरू कार्यान्वयनमा जिल्लामा कार्यरत सम्पूर्ण सरकारी, गैरसरकारी एवं अन्य विकास साभेदार संस्थाहरू र गा.वि.स.स्थित सम्पूर्ण सरोकारवालाहरू तथा राजनीतिक दलहरूबाट पूर्ण सहयोगको अपेक्षा राख्दै यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा गाउँ विकास समितिको तर्फबाट प्रतिबद्धता समेत व्यक्त गर्न चाहन्छु।

धन्यवाद !

.....
(महेश कुमार थापा)

गा.वि.स. सचिव

गाउँ विकास समितिको कार्यालय

सिपखाना, कालीकोट

मिति : २०६९/०/०० गते

१. परिचय

१.१ पृष्ठभूमी

वि.सं. २०१३ सालदेखि नेपालमा योजनाबद्ध रूपले विकासको थालनी भएतापनि स्थानीय निकायको अग्रसरतामा दीर्घकालीन सोच बनाएर योजनाबद्ध विकासको अभ्यास गर्ने परिपाटीले मूर्त रूप लिन सकेको देखिदैन । स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ र नियमावली, २०५६ लागू भएपछि स्थानीय निकायहरूमा विकास निर्माण सम्बन्धी कार्यको उत्तरदायित्व र जिम्मेवारी बहन गर्नु पर्ने हुन्छ । उक्त ऐन र नियमावली अनुसार प्रत्येक गाविसले आफ्नो गाविस क्षेत्रको विकासका लागि आवधिक र वार्षिक योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने हुन्छ । हालै मात्र स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट थालनी गरिएको न्यूनतम शर्त तथा कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनमा आवधिक योजना तर्जुमा गरी वार्षिक योजना तयार गरिएको कार्यलाई कार्यान्वयनको सूचकको रूपमा राखिएको छ । स्थानीय स्वायत्त शासन ऐनको दफा ४३ (१) बमोजिम हरेक गाउँ विकास समितिले आफ्नो आवधिक योजना निर्माण गरि कार्यान्वयन गर्नु पर्ने स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ ।

१.२ सिपखाना गा.वि.स.को संक्षिप्त परिचय

कालीकोट जिल्लामा रहेका ३० वटा गा.वि.स.हरू मध्ये सिपखाना पनि एक हो । ऐतिहासिक दृष्टिले सिपखानाको आफ्नो विशेषता रहेको छ । यो गाविस जिल्लाको सदरमुकाम देखि ११ कोश टाढा उत्तर पश्चिममा रहेको छ । यस गा.वि.स.को पूर्वमा स्यूना गाविस, पश्चिममा मुम्ना गाविस, उत्तरमा बाजुराको गोत्री गाविस , दक्षिणमा मेहलमुडी शान्निगाउँसंग जोडिएको छ । कूल जनसंख्या १६१६, घरधुरी ९७३ रहेको यस गाविसमा क्षेत्री, ठकुरी, दलित, ब्राम्हण,सन्ध्यासी तथा अन्य जातजातको बसोवास रहेको छ । यस गाविसको ८० प्रतिशत मानिसहरू कृषि पेशामा संलग्न छन् । १११९ वर्ग मिटर क्षेत्रफलमा फैलिएको सिपखाना गाविस हावापानीको दृष्टिकोणले मानव अनुकूल देखिन्छ । माटोको वनावट र उर्वराशक्ति हेर्दा यस गाविसमा कालो र बलौटे माटो पाइने हुदाँ कृषिको लागि ज्यादै उपयुक्त देखिन्छ । यस गाविसका खाद्यान्न बालीमा मकै,धान,गहुँ ,कोदो र फापर,नगदेवालीमा आलु र सीमी, फलफुलमा स्याउ ओखर,पुलाम,नास्पती ,केरा आरु र सुन्तला पाईन्छ । यस गाविसमा रहेका समुदायको मुख्य पेशा कृषि रहेको छ । यो गाविस समुद्री सतहदेखि ७०६ मीटर देखि ४४३५ मिटरको उचाईमा रहेको छ । यस गाविसमा चिराईतो,सुगन्धवाल,सतुवा,पोकचालु, हातेजडी जस्ता जडिवुटी पाईन्छन् । हिन्दु धर्मालम्बीहरूको बसोवास रहेको यस गाविसका समुदायहरू दशै,तिहार,साउने संक्रान्ति,चैते अष्टमी,माघे संक्रान्ति,जनै पूर्णिमा र नव वर्षलाई चाड पर्वका रूपमा मनाउने गर्दछन् । यस गाविसमा पहिलेका मानिसहरू कामकाजमा मिहेनेती र विभिन्न कलात्मक वस्तु बनाउन सिपालु भएकाकारण त्यहाँ सिपको खानी भएको मानिएकाले त्यसै सिपको खानीबाट सिपखाना नामाकरण भएको चर्चा पाईन्छ ।

१.३. आवधिक गाउँ विकास योजना तर्जुमाको उद्देश्य र विधि

स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ र नियमावली २०५६ ले निर्दिष्ट गरे अनुसार यो आवधिक योजना तयार गर्नुको मुख्य उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम रहेका छन् :

- १) सम्बन्धित गाविसहरूलाई पारदर्शी, समावेशीमूलक र परिणाममूखी आवधिक योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्नमा सहयोग ।
- २) स्थानीय स्तरमा विकास र निर्माण सम्बन्धी निकाय/संस्थाहरूबीच समन्वय तथा सहकार्यको प्रवर्धन गर्न गाविसलाई सहयोग ।
- ३) विकास र निर्माणमा प्राप्त साधन र श्रोतको अधिकतम उपयोग तथा थप श्रोत र साधनहरूको खोजीमा गाविसको अग्रसरता ।

आवधिक गाउँ विकास योजनाको तयारी विधि :

गाउँ विकास आवधिक योजनाको निर्माण ३ चरणमा हुने गर्दछ । तयारी चरण अन्तर्गत सरोकारवाला विच सम्पर्क, सम्बन्ध र सहकार्य गर्ने विषयमा छलफल, सहजकर्ताको छनौट एवं प्रशिक्षण, गा.वि.स.हरुको छनौट, सरोकारवालाहरु विच समझदारी पत्र निर्माण गरिन्छ । विकास चरणमा समावेशी योजना तर्जुमा समिति गठन तथा समितिलाई क्षमता अभिवृद्धि तालिम, आधारभूत सूचनाहरु संकलन, विश्लेषण, आवश्यकता र अवसरहरु पहिचान एवं प्राथमिकता निर्धारण गरि सांकेतिक योजना छनौट गरि दस्तावेजको तयार गरिन्छ । कार्यान्वयन चरणमा यस दस्तावेजलाई गा.वि.स. परिषदबाट अनुमोदन गरि कार्यान्वयन गरिन्छ । योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रकृतिलाई विशेष जोड दिइन्छ ।

१.४. गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमाको सिमा :

गाउँ विकास आवधिक योजना तर्जुमाका सिमाहरु देहाय वमोजिम रहेका छन् :

- गा.वि.स.को आवधिक योजना निर्माण गर्ने प्रकृत्यामा केहि सरोकारवालाहरुको उपस्थिति नभएको हुंदा कतिपय कृयाकलापहरुमा प्राप्त दोश्रो सूचनाको आधारमा उल्लेख गरिएको छ ।
- गाविसमा कार्यरत सबै सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरुको कार्यशाला गोष्ठीमा प्रतिनिधिहरुको उपस्थिति नभएको हुदा कार्यक्रम तथा आयोजनाको लगानी गर्ने वा कार्यान्वयन निकायको रुपमा छुट हुन सक्दछ ।
- आवधिक योजनामा साधन र श्रोतको लेखाजोखा गर्दा गा.वि.स.वाहेक अन्य निकायहरुको श्रोतको प्रक्षेपण यकिन हुन नसकेकोले अनुमानित बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
- प्रकृत्यागत रुपमा योजना निर्माण गर्नु पर्ने भएकोले कतिपय सूचनाहरु प्राप्त हुन नसकेकोले विगतका सूचनालाई आधार मानी योजनाहरुको छनौट गरिएको छ ।
- गाविसको क्षमता भन्दा बाहिरको जिल्ला स्तरीय वा केन्द्रीय तवरको संयोजन तथा लगानीबाट कार्यान्वयन हुने योजनाहरुको बजेट आवधिक योजनाको बजेट विवरणमा समावेश गरिएको छैन ।

२. गाउँ विकासका समस्या, अवसरहरु र चुनौतिहरु

गाँ विकास आवधिक योजना तर्जुमाका सस्या, अवसर र चुनौतिहरु देहाय वमोजिम रहेका छन् :

क्र.स.	विषयगत क्षेत्रहरु	मुख्य समस्याहरु	अवसरहरु	चुनौतिहरु
१.	आर्थिक विकास			
१.१	कृषि	<ul style="list-style-type: none"> - गोठेमल सुधार नभएको - सिंचाईको अभाव - कृषि प्राविधिकको कमी - उन्नत विउविजनको कमी - कृषिमा उन्नत प्रविधिको अभाव - कृषि संकलन केन्द्र नभएको - तरकारी तथा फलफूल नर्सरीको अभाव - कृषि प्रसार सेवाको कमी - माटो परिक्षण नभएको - डालेघाँस तथा भुईँघाँस 	<ul style="list-style-type: none"> - गोठेमल सुधार गर्न सकिने - गाविसभरी एउटै पानीको मुहान प्रयोग गर्न सकिने - एग्रोभेट सञ्चालन गर्न सकिने - समयमै विउविजन व्यवस्थापन गर्न सकिने - संकलन केन्द्रको व्यवस्थापन गर्न सकिने - उत्पादनमा वृद्धि हुने - फलफुल खेती विस्तार गर्न सकिने - कृषि क्षेत्रको विकासमा विभिन्न संघ संस्था एवं स्थानी निकायहरुको जोड एवं लगानीमा वृद्धि 	<ul style="list-style-type: none"> - जलवायु परिवर्तनको असर - ठूला सिंचाई आयोजनाहरु कार्यान्वयन श्रोतको कमी - कृषिमा एकिकृत अनुदान नीतिको अभाव - राजनीतिक अस्थिरता

क्र. स.	विषयगत क्षेत्रहरू	मुख्य समस्याहरू	अवसरहरू	चुनौतिहरू
		संरक्षणको अभाव	<ul style="list-style-type: none"> - उन्नत जातका घांसहरू प्रवर्द्धन गर्न सकिने - चरण क्षेत्र विकास तथा विस्तार गर्न सकिने - कृषि प्रसार सेवाहरूलाई विस्तार गर्न कृषि वन तथा वातावरण समिति संयन्त्र भएको - बजारमुखी उत्पादनमा कृषकहरूको अग्रसरता बढाउन सकिने - प्राङ्गारिक उत्पादनमा जोड दिन सकिने 	
१.२	गैहकृषिमा आधारित (सिप तथा रोजगारी)	<ul style="list-style-type: none"> - घरेलु उद्योगहरूको स्थापना नभएको - मौरी पालन व्यवसायमा कमी - परम्परागत सीपको प्रवर्द्धनको अभाव - दक्ष जनशक्तिको अभाव - ग्रामीण पर्यटन क्षेत्र विस्तार गर्न नसकिएको - स्थानीय कच्चा पदार्थहरूको पहिचान र संरक्षणको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> - कच्चा पदार्थको उपलब्धता - कृषि प्रसार सेवामा बृद्धि हुने - दक्ष जनशक्ति उत्पादनमा सहयोग गर्ने संघ संस्थाहरूको क्रियाशिलता - परम्परागत सिप प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सकिने - ग्रामीण पर्यटकीय क्षेत्र विस्तार गर्न सकिने - आय आर्जनमा बृद्धि हुने - 	<ul style="list-style-type: none"> - लगानीको लागि अनुकूल वातावरणको अभाव - राजनीतिक अस्थिरता -
१.३	वन तथा वातावरण	<ul style="list-style-type: none"> - काठ चोरी तस्करी हुने गरेको - वातावरण संरक्षणका कृयाकलापहरूको कमी - जडिबुटी संकलन र प्रशोधनको अभाव - बृक्षारोपणको कमी - नर्सरी नभएको - वन क्षेत्रको संरक्षण एवं सम्बर्द्धनमा कमी (जस्तै: सरकारी वन सामुदायिक वनको रूपमा विकास नहुनु) - जनचेतनाको कमी - प्राकृतिक प्रकोप 	<ul style="list-style-type: none"> - वन विकास कार्यक्रम प्रति संघ- संस्था तथा स्थानीय निकायहरूको क्रियाशिलता - गैहकाष्ठ वनपैदावार संकलन केन्द्र निर्माण गर्न सकिने - व्यक्तिगत एवं सामुदायिक नर्सरीहरू प्रवर्द्धन गर्न सकिने - बृक्षारोपण गर्न सकिने - सामुदायिक वन विकास र प्रवर्द्धन गर्न सकिने - वातावरण संरक्षण हुने - काष्ठजन्य उद्योगहरू सञ्चालन गर्न सकिने 	<ul style="list-style-type: none"> - नीतिगत पारदर्शिता एवं कार्यान्वयनको अभाव - वन क्षेत्रको अतिक्रमण - डढेलो - श्रोतको प्रयाप्तता
२.	सामाजिक विकास			
२.१	शिक्षा	<ul style="list-style-type: none"> - विद्यार्थी अनुपातमा शिक्षक शिक्षिकाको अभाव - गुणस्तरिय शिक्षाको अभाव - विद्यालयमा खानेपानी शौचालय,फर्निचर र फिल्डको समस्या - पुस्तकालय, शैक्षिक सामग्रीको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> - शिक्षा क्षेत्रमा लगानीमा बृद्धि - शिक्षाको नीतिमा अनुगमन संयन्त्रको व्यवस्था भएको - तालिम प्राप्त विषयगत शिक्षकहरूको व्यवस्था गर्न सकिने - पठनपाठनमा सुधार आउने - विद्यालयको भौतिक सुधार,शैक्षिक सामग्री,खानेपानी,फिल्डको 	<ul style="list-style-type: none"> - शिक्षा नीती र लक्षित नीति कार्यान्वयनमा राजनीतिक हस्तक्षेप - श्रोतको प्रयाप्तता

क्र. स.	विषयगत क्षेत्रहरू	मुख्य समस्याहरू	अवसरहरू	चुनौतिहरू
		<ul style="list-style-type: none"> - व्यवस्थित कक्षाकोठाको कमी - बालमैत्री विद्यालय नभएको अवस्था 	<ul style="list-style-type: none"> - व्यवस्थापन गर्न सकिने - बालमैत्री विद्यालय घोषणा गर्न सकिने 	
२.२	स्वास्थ्य	<ul style="list-style-type: none"> - दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको समस्या - गुणस्तरिय र पर्याप्त औषधी र उपकरणको अभाव - पानीजन्य रोगहरूको समस्या - प्रसुतिगृह र उपकरणको अभाव - राष्ट्रिय अभियानका कार्यक्रमहरू (भिटाभिन ए, पोलियो, हेपाटाइटिस बी र अन्य खोपहरू) प्रभावकारी कार्यान्वयन नहुनु - औषधी ढुवानीमा समस्या 	<ul style="list-style-type: none"> - स्वास्थ्यकर्मीहरूको संख्या र क्षमतामा वृद्धि गर्न सकिने - स्वास्थ्य क्षेत्रमा लगानीमा वृद्धि - पानीजन्य रोग तथा स्वास्थ्य सम्बन्धि चेतनामुलक कार्यक्रमको अभियान सञ्चालन गर्न सकिने - गुणस्तरिय सेवा प्रदान गर्न सकिने - प्रसुतिगृह र उपकरणको व्यवस्थापन गर्न सकिने - मृत्युदरमा कमी आउने - स्थानीय स्तरमै स्वास्थ्य क्षेत्रमा अध्ययन गर्ने जनशक्तिमा वृद्धि 	<ul style="list-style-type: none"> - सरकारले गाविसमा वितरण गर्ने औषधि गुणस्तरहिन अवस्थामा पुग्नु - रोगको महामारी - दक्ष स्वास्थ्यकर्मी सुगम क्षेत्रमा केन्द्रित - श्रोतको प्रयाप्तता
२.३	दलित, महिला, अपाङ्ग, असहाय, वृद्ध	<ul style="list-style-type: none"> - चेतनाको कमी - जातीय भेदभाव - स्थानीय सीप प्रवर्द्धनमा अभाव - परम्परागत कार्यशैली - प्रजनन स्वास्थ्य, छाउपडि तथा पाठेघर खस्ने समस्या - बहुविवाह, बालविवाह कायमै रहेको अवस्था - लक्षित कार्यक्रम प्रभावकारी नभएको - फरक क्षमता(अपाङ्ग), असहाय र वृद्ध लक्षित कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनको कमी - द्वन्द्व पिडित लक्षित कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनको कमी - स्थानीय तहमा नीतिहरूको वारेमा अनविज्ञता 	<ul style="list-style-type: none"> - विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरूको लक्षित वर्ग केन्द्रित कार्यक्रमहरू सञ्चालन - चेतना अभिवृद्धिकालागि अभियान सञ्चालन गर्न सकिने - लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति भएको - गाउँ विकास समिति अनुदान सञ्चालन कार्यविधि २०६७ पूर्ण कार्यान्वयन गर्न सकिने - लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण नीति भएको - सामाजिक सुरक्षा नीति भएको - नारीमाथि हुने घरेलु हिंसाको अन्त्य हुने - समाजमा सकारात्मक परिवर्तन आउने - लक्षित वर्गकालागि विनियोजित रकम उचित रूपमा प्रयोगमा आउने 	<ul style="list-style-type: none"> - सचिवहरूको कार्यबोझ - राजनीतिक हस्तक्षेप - स्थानीय तहमा नीतिहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा अनुगमनको अभाव - स्थानीय स्तरमा कार्यरत सरोकारवालाहरूको नीतिगत
	बालबालिका	<ul style="list-style-type: none"> - बाल मैत्री सु-शासन कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनको कमी - बालविवाह कायमै रहेको अवस्था - बालबालिकाकालागि खेलकुद सामाग्रीको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> - बालमैत्री स्थानीय शासन राष्ट्रिय रणनीति -सरकारको बालबालिका स्पष्ट नीति भएको -गाउँ विकास समिति अनुदान सञ्चालन कार्यविधि २०६७ - विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी 	<ul style="list-style-type: none"> - स्थानीय तहमा नीतिहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा अनुगमनको अभाव - सत्रैको प्राथमिकता लक्षित क्षेत्रमा

क. स.	विषयगत क्षेत्रहरू	मुख्य समस्याहरू	अवसरहरू	चुनौतिहरू
		<ul style="list-style-type: none"> - बालबालिकाहरूको क्षमता विकासमा समस्या - ठोस बालबालिका केन्द्रित योजना नभएको - खेल्ने चौरको समस्या - बाल विकास कोषको स्थापना नभएको 	निकायहरूको लक्षित वर्ग केन्द्रित कार्यक्रमहरू	परेता पनि वास्तविक खर्च अन्य क्षेत्रमा गरिने परिपाटी
	बाल बचाउ	<ul style="list-style-type: none"> - बाल स्वास्थ्य, सुरक्षित मातृत्वको अभाव, सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाईको अभाव, सुरक्षित पिउने पानीको अभाव, 	<ul style="list-style-type: none"> - गाविस स्तरमा बाल बचाउका अभियानहरू सञ्चालन गर्न सकिने - 	<ul style="list-style-type: none"> - राजनीतिक हस्तक्षेप - स्थानीय तहको सुशासनमा कमी - सत्रैको प्राथमिकता
	बाल संरक्षण	<ul style="list-style-type: none"> - बाल विवाह, जन्म दर्ताको अभाव, बाल श्रम शोषण, छाउपडी प्रथाको वारेमा जनचेतनाको अभाव, जातीय छुवाछुत कायमै रहेको अवस्था 	<ul style="list-style-type: none"> - बालविवाह न्युनिकरण गर्न, बालबालिकाहरूको समयमै जन्म दर्ता गराउन, बालश्रमशोषण न्युनिकरण गर्न, छाउपडी प्रथा अन्त्य गर्न र जातीय छुवाछुतको अन्त्य गर्नकालागि अभियान सञ्चालन गर्न सकिने 	<ul style="list-style-type: none"> - राजनीतिक हस्तक्षेप - स्थानीय तहको सुशासनमा कमी -
	बाल विकास	<ul style="list-style-type: none"> - Education, ECD, extra curricular activities, sports, games etc 	<ul style="list-style-type: none"> - ECD कक्षा सञ्चालन, बालमैत्री क्रियाकलापहरू सञ्चालन र बालमैत्री खेलकुदका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्न सकिने 	<ul style="list-style-type: none"> - राजनीतिक हस्तक्षेप - स्थानीय तहको सुशासनमा कमी
	बाल सहभागिता	<ul style="list-style-type: none"> - बाल क्लव अप्रयाप्तता, बाल क्लव संजालको अभाव, गाविस स्तरमा रहेका समितिहरूमा बालबालिकाहरूको सहभागितामा कमी भएको 	<ul style="list-style-type: none"> - गाविसका प्रत्येक वडामा वडा स्तरीय बाल क्लवहरू गठन र गाविस स्तरीय बालक्लव सञ्जालको गठन गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन सकिने । 	<ul style="list-style-type: none"> - राजनीतिक हस्तक्षेप - स्थानीय तहको सुशासनमा कमी - सत्रैको प्राथमिकता
२.४	सामुदायिक पूर्वाधार	<ul style="list-style-type: none"> - गाविस भवन नभएको - सामुदायिक भवन (सामुदायिक संस्था, वन उपभोक्ता, आमा समुह, प्रतिक्षालय, नागरिक सचेतना केन्द्र, कृषि उपज संकलन केन्द्र, पुर्नस्थापना केन्द्र, पारालिगन भवन नभएको अवस्था) - मठमन्दिरहरूको संरक्षण नभएको - ग्रामीण पर्यटन विकासको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> - चाल्नेडाडाँको गुफालाई ग्रामीण पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विस्तार गर्न सकिने - संघसंस्थाहरूको स्थानीय स्तरमा लगानीमा वृद्धि भएको - सामुदायिक भवनहरू निर्माण गर्न सकिने - गाविसमा अनुदान रकममा वृद्धि - गाविसमा सम्पूर्ण कार्य गर्न सजिलो हुने - ऐतिहासिक सम्पदाका मठमन्दिरहरूको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्न सकिने - गाविसको आन्तरिक आम्दानीमा वृद्धि हुने 	<ul style="list-style-type: none"> - सामुदायिक भवनहरूको संरक्षण र दिगो व्यवस्थापन - स्थानीय श्रोतहरू पूर्वाधार विकासको क्षेत्रमा बढी केन्द्रित - राजनीतिक हस्तक्षेप - श्रोतको प्रयाप्तता
३.	जलश्रोत विकास तथा विद्युतिकरण			
३.१	जलश्रोत विकास	<ul style="list-style-type: none"> - खानेपानीको अभाव - सिचाईको समस्या 	<ul style="list-style-type: none"> - पानीका श्रोतहरूको उपलब्धता - सिचाई योजनाको मर्मत संभार गर्न 	<ul style="list-style-type: none"> - जलवायु परिवर्तन - राजनीतिक

क्र. स.	विषयगत क्षेत्रहरू	मुख्य समस्याहरू	अवसरहरू	चुनौतिहरू
		<ul style="list-style-type: none"> - खानेपानी योजनाको मर्मत सम्भार नभएको - पानीका मूल संरक्षणमा कमी - सार्वजनिक शौचालयको अभाव - सरसफाई सम्बन्धी चेतनामूलक व्याकलापहरूको कमी - ढुङ्गेधाराहरूको मर्मत तथा संभारको समस्या 	<ul style="list-style-type: none"> सकिने - गाविसमा जल उपयोग गुरुयोजना बनाई कार्यान्वयन गर्न सकिने - स्थानीय श्रोत साधनहरूको उपयोग गर्न सकिने - सवै घरधुरीमा स्वच्छ खानेपानीको उपलब्धता हुने - कृषि क्षेत्रमा लगानी र उत्पादनमा बृद्धि हुने - 	<ul style="list-style-type: none"> हस्तक्षेप - समय सीमाभित्र कार्यान्वयन
३.२	विद्युत	<ul style="list-style-type: none"> - गाविसका सवै वस्तीमा विद्युत विस्तार नभएको - 	<ul style="list-style-type: none"> - गाविसका सवै वस्तीमा विद्युत विस्तार गर्न सकिने - नविकरणिय उर्जा विस्तारको सम्भावना (अनुदान नीति) 	<ul style="list-style-type: none"> - जलवायु परिवर्तन - श्रोतको प्रयाप्तता
३.३	सूचना एवं संचार	<ul style="list-style-type: none"> - ल्याण्डलाईन टेलीफोनको सुविधा नभएको (सोलारमा निर्भर) - राष्ट्रिय पत्रपत्रिकाहरूमा पहुंच नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> - गाविस र स्वास्थ्य चौकीमा कम्प्युटरको व्यवस्था गर्न सकिने - राष्ट्रिय पत्रपत्रिकाहरूमा पहुंच विस्तार गर्न सकिने 	<ul style="list-style-type: none"> - विद्युत आपूर्ती
४.	यातायात पूर्वाधार			
४.१	सडक तथा भोपु	<ul style="list-style-type: none"> - स्थानीय सडकहरूको (कृषि सडक तथा जिल्ला संजाल सडक) विस्तारको अभाव - घोरेटो गोरेटो बाटोको सुधार नभएको - भोलेङ्गे पुल तथा काठे पुलको निर्माण तथा मर्मत सम्भारमा कमी - एअरपोर्टको समस्या - केवुलकार र रञ्जुमार्गको समस्या 	<ul style="list-style-type: none"> - सरकारी तथा अन्य दातृ निकायहरूको लगानीमा बृद्धि - स्थानीय श्रोत साधनहरूको उपयोग गर्न सकिने - कृषि सडकलाई जिल्ला संजाल सडकसंग विस्तारको गर्न सकिने - आवतजावतमा सजिलो हुने - गाविसका पाटनमा विमानस्थलको संभावना भएको 	<ul style="list-style-type: none"> - राजनीतिक दवाव - श्रोतको प्रयाप्तता - प्राथमिकतामा परिवर्तन
५.	सु-शासन तथा अन्य			
५.१	सु-शासन	<ul style="list-style-type: none"> - गाविसमा सञ्चालन हुने योजनाहरूको सार्वजनिक सुनुवाई, जनलेखा परीक्षण गर्ने अभ्यासको अभाव - विषयगत/क्षेत्रगत नीति तथा योजनाहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा कमी - योजनाहरूको प्रभावकारी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने र कार्यान्वयन प्रक्रिया समावेशी, पारदर्शितामा कमी अभ्यासमा कमी 	<ul style="list-style-type: none"> - विषयगत/क्षेत्रगत नीति तथा योजनाहरू अवलम्बन गर्न सकिने - आवधिक योजनाको माध्यमबाट एकिकृत रुपमा विकास गर्न सकिने - साभेदारहरूसंग सहकार्य गर्न सकिने - गाविसमा सञ्चालन गरिने प्रत्येक योजनाहरूको सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक समीक्षा र जनलेखा परिक्षणलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न सकिने - वडा नागरिक मञ्च र नागरिक सचेतना केन्द्र मार्फत पारदर्शिताका बारेमा अभियान सञ्चालन गर्न सकिने 	<ul style="list-style-type: none"> - विभिन्न संघ संस्थाहरूको आ-आफ्नो नीति र कार्यशैली - राजनीतिक अस्थिरता तथा दवाव

क. स.	विषयगत क्षेत्रहरू	मुख्य समस्याहरू	अवसरहरू	चुनौतिहरू
		<ul style="list-style-type: none"> - लक्षित समुदायको योजना छनौट तथा कार्यान्वयन प्रक्रियामा पहुँचको अभाव - गाविसको क्षमता विकास योजनाको कमी - गाविसमा सूचना पाटीको अभाव - गाविसमा नागरिक वडा पत्रको अभाव 	<ul style="list-style-type: none"> - लक्षित समुदायको पहुँचमा विस्तार गर्न सकिने राज्यको स्पष्ट नीति भएको 	

३. गाउँ विकासका रणनीतिहरू :

गाउँ विकास समितिले गाउँको समग्र विकासका लागि निम्न उल्लेखित रणनीतिहरू अवलम्बन गर्ने छ ।

- क) कृषि, गैरकृषि, पशु विकास र वन क्षेत्रमा लगानी वृद्धि गरि स्वरोजगारको वातावरण सृजनामा जोड दिईने छ ।
- ख) सार्वजनिक निजी साझेदारीको नीति अवलम्बन गर्दै बजारमुखी उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरिने छ ।
- ग) शिक्षा, स्वास्थ्यको पहुँचमा वृद्धि गरि लक्षित समुदायको जीवनस्तरमा सुधार ल्याईने छ ।
- घ) दलित, महिला, बालबालिका, असहाय, अपाङ्ग र वृद्धहरू केन्द्रित विशेष कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रूपमा संचालनमा जोड दिईने छ ।
- ङ) सामुदायिक पूर्वाधारहरूको निर्माण तथा संरक्षण गर्दै समुदायको आधारभूत सुविधा स्थानीय स्तरमा उपलब्ध गराउन जोड दिईने छ ।
- च) सिंचाई, खानेपानी र विद्युतका लागि पानीका वैकल्पिक श्रोतहरू पहिचान गरि प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिईने छ ।
- छ) सूचनाको हक र पहुँचमा वृद्धि गर्न सार्वजनिक निजी क्षेत्रसंग समन्वय गरिने छ ।
- ज) यातायात सुविधालाई सर्वसूलभ बनाउन प्राप्त साधन र श्रोतको परिचालन गर्दै स्थानीय सडक निर्माण, मर्मत सम्भार र भोलुङ्गे पुल निर्माण जस्ता कार्यमा जनसहभागिता परिचालन गरिनेछ ।
- झ) गाविसको समग्र सु-शासनको लागि पारदर्शीता र जवाफदेहिता सहितको समावेशी विकासको आधार सुनिश्चित गर्न लक्षित वर्गको लैंगिक समानता र अर्थपूर्ण सहभागितामा जोड दिईने छ ।
- ञ) लक्षित वर्ग केन्द्रित स्थानीय स्रोतको परिचालन र प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिईने छ ।

४. दिर्घकालिन सोच, विशिष्ट उद्देश्य, विषयगत उद्देश्य र सूचकहरु

४.१. दिर्घकालिन सोच

“कृषि, सडक, शिक्षा, स्वास्थ्य गाविसको विकास ,
आयआर्जन उद्योगधन्दा, सिपखानाको विकास”

४.२. मुख्य उद्देश्य :

गाविसको समग्र विकासकालागि स्थानीय श्रोतहरुको अधिकतम प्रयोग गर्ने ।

४.३. विशिष्ट उद्देश्यहरु :

- क) कृषि वन र वातावरणको प्रवर्द्धन गर्दै उच्च विकासका माध्यमबाट आय आर्जनमा टेवा पुर्याउने ।
- ख) पूर्वाधार विकास, शिक्षा ,स्वास्थ्य सहितका कार्यक्रमबाट लक्षित समुदायको वर्तमान अवस्थामा सुधार ल्याउने ।
- ग) स्थानीय श्रोत साधनहरुको पहिचान र संरक्षण गर्दै व्यक्तिगत सरसफाई प्रवर्द्धन,खानेपानी र सिचाई सेवाहरुको पहुँचमा बृद्धि गर्ने ।
- घ) गाविसमा यातायात विस्तारकालागि स्थानीय साधन श्रोतहरुको अधिक परिचालन गर्ने ।
- ङ) सिपखानालाई सुशासनयुक्त बनाउन सामाजिक समावेशीकरण, लैंगिक समानता, जवाफदेहिता तथा पारदर्शीताको पूर्ण प्रत्याभूति गर्ने ।

४.४. विषयगत उद्देश्य र सूचकहरु

विषयगत क्षेत्र	बर्तमान अवस्था (घरधुरी, इकाई, संख्या)	३ बर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
१. आर्थिक विकासका क्षेत्र				
उद्देश्य : कृषि वन र वातावरणको प्रवर्द्धन गर्दै उच्च विकासका माध्यमबाट आय आर्जनमा टेवा पुर्याउने ।				
१.१. कृषिमा आधारित				
नगदे वाली प्रवर्द्धन (तरकारी/विउ/कोषेवाली तथा मसला वालीहरु)	१० घरधुरीले	<ul style="list-style-type: none"> २०० घरधुरीले व्यवसायिक रुपमा नगदेवाली खेती गरेका हुनेछन् । 	जि.कृषि विकास का., संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> राजनीतिक अस्थिरता वदलियो परिस्थितिमा प्राथमिकता परिवर्तन
उन्नत खाद्यान्न वाली	९७३ घरधुरीले परम्परागत	<ul style="list-style-type: none"> ३०० घरधुरीमा उन्नत जातको खाद्यन्न वालीहरु प्रवर्द्धन भई उत्पादनमा २५ प्रतिशतले वृद्धि भएको हुनेछ । 		
फलफूल	परम्परागत	<ul style="list-style-type: none"> १५० घरधुरीले व्यवसायिक फलफूल खेती गरेका हुनेछन् । 	जि कृषिका, गाविस	<ul style="list-style-type: none"> जलवायु परिवर्तन
व्यवसायिक सुन्तलाजात फलफूल विकास पकेट क्षेत्र विस्तार	२ हेक्टर	<ul style="list-style-type: none"> गाविसमा थप ३ हेक्टरमा व्यवसायिक सुन्तलाजात फलफूल विकास भएको हुनेछ । 		
उन्नत पशु/पंक्षी पालन	६ घरधुरी	<ul style="list-style-type: none"> ४० घरधुरीले उन्नत जातका पशु/पंक्षी पालन गरी आय आर्जनमा वृद्धि गरेका हुनेछन् । 	जि.पशु सेवा का., संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको उपलब्धता
कृषि प्रसार सेवा	७ जना (श्रोत व्यक्ति र सामाजिक परिचालक)	<ul style="list-style-type: none"> ९७३ घरधुरीले १८ स्थानीय श्रोत व्यक्तिहरु व्यक्तिहरुबाट नियमित रुपमा कृषि प्रसार सेवा प्राप्त गरेका हुनेछन् । 	जि.कृषिका, जि.पशु सेवा का., श्रोत व्यक्तिको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> मौसमी बसाईसराई
स्थानीय श्रोत व्यक्ति/सामाजिक परिचालक विकास एवं परिचालन	हाल नभएको	<ul style="list-style-type: none"> गाविसमा ३ वटा तरकारी नर्सरीको व्यवस्थापन भई विरुवाहरु उत्पादन भएका हुनेछन् । 	संकलन केन्द्र र त्यसमा भएको रेकर्ड	<ul style="list-style-type: none"> रोगाकारको महामारी
तरकारी नर्सरी	हाल नभएको	<ul style="list-style-type: none"> २ वटा एग्रोभेटको स्थापना भई नियमित रुपमा कृषि सम्बन्धि सामाग्रीहरुको विक्री वितरण भएको हुनेछ । 		
एग्रोभेट	हाल नभएको अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> ९७३ घरधुरीमा गोठ सुधार, कम्पोष्ट र जैविक विषादी तथा दिगो भूव्यवस्थापन प्रविधिहरुको प्रयोग 	गाविस ,कृषि वन तथा वातावरण समितिको प्रतिवेदन	
गोठ सुधार, कम्पोष्ट र जैविक विषादी तथा दिगो भूव्यवस्थापन प्रविधिहरुको प्रयोग	नभएको	<ul style="list-style-type: none"> ९७३ घरधुरीमा गोठ सुधार, कम्पोष्ट र जैविक विषादी तथा दिगो भूव्यवस्थापन प्रविधिहरुको प्रवर्द्धन भएको हुनेछ । 		
१.२. गैह्र कृषिमा आधारित सिप एवं रोजगार				

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था (घरधुरी, इकाई, संख्या)	३ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
परम्परागत सिप -आरन) सिप विकास (सिकर्मी, डकर्मी, सिलाई कटाई)	६ जना	<ul style="list-style-type: none"> परम्परागत सिपको संरक्षण गर्दै १० जनाको सीप र क्षमतामा अभिवृद्धि गरी मासिक रु. ५ हजार थप आम्दानी गरेका हुनेछन् ६० जना डकर्मी ,सिकर्मी तथा सिलाई कटाई तालिम लिएको हुनेछन् । 	घरेलु , गाविस , संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> राजनीतिक अस्थिरता श्रोतको उपलब्धता
घरेलु तथा लघु उद्यम (सावुन र फर्निचर उद्योग)	१ वटा	<ul style="list-style-type: none"> ४ वटा लघु उद्योग सञ्चालनमा आएका हुनेछन् । 		
ग्रामिण पर्यटन /मठ मन्दिर	जीर्ण अवस्थामा	<ul style="list-style-type: none"> ५ वटा मठ मन्दिरहरुको निर्माण तथा मर्मत संभार भई ग्रामीण पर्यटन क्षेत्रको व्यवस्थापन भएको हुनेछ । 	गाविसको रेकर्ड	
१.३. वन तथा वातावरण				
वन क्षेत्र विकास (सामुदायिक वन र राष्ट्रिय वन) विकास	संरक्षणको कमी	<ul style="list-style-type: none"> ३ वटा सामुदायिक वनहरु र २ वटा राष्ट्रिय वन गरी कुल ५ वनको संरक्षण भएको हुनेछ । 	जिल्ला वन कार्यालय, विभिन्न संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन, जिबिस	<ul style="list-style-type: none"> मानव जन्य प्रकोपहरु
नर्सरी स्थापना	हाल नभएको	<ul style="list-style-type: none"> ४ वटा नर्सरीको स्थापना भई २५००० विरुवा उत्पादन भएका हुनेछन् । 	जिवका,गाविस, सामुदायिक वन उभोस	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको प्रयाप्तता
भूक्षय नियन्त्रण	हाल नभएको	<ul style="list-style-type: none"> गाविसको २० वटा वस्तीमा भूक्षय नियन्त्रणको व्यवस्थापन भएको हुनेछ । 	जिवका,संघसंस्थाहरुको प्रतिवेदन, गाविस	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको प्रयाप्तता
वृक्षारोपण	नभएको	<ul style="list-style-type: none"> २५००० गोटा विरुवाहरु व्यवस्थापन गरी वृक्षारोपण भएको हुनेछ । 	सामुदायिक वन गाविस,जिवका	<ul style="list-style-type: none"> विरुवाको उपलब्धता
गैहकाष्ठ वन पैदावार नर्सरी व्यवस्थापन	हाल नभएको अवस्था	<ul style="list-style-type: none"> २ वटा नर्सरी स्थापना गरि विरुवाहरुको व्यवस्थापन गरिने छ 	गाविस,जिविस संघसंस्था	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको उपलब्धता
वन तथा वातावरण संरक्षण सम्वन्धि अभिमुखीकरण तालिम	हाल नभएको	<ul style="list-style-type: none"> वन तथा वातावरण संरक्षणकालागि ३ पटक अभिमुखीकरण तालिमको आयोजना भएको हुनेछ । 	सामुदायिक वन गाविस,जिवका	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको प्रयाप्तता
२. सामाजिक विकासका क्षेत्र				
उद्देश्य : पूर्वाधार विकास, शिक्षा ,स्वास्थ्य सहितका कार्यक्रमबाट लक्षित समुदायको वर्तमान अवस्थामा सुधार ल्याउने ।				
२.१. शिक्षा				

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था (घरधुरी, इकाई, संख्या)	३ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
विद्यालय(प्रावि,निमावि,मावि,उमावि)	१३ वटा सुधार गर्नु पर्ने	<ul style="list-style-type: none"> १३ वटा विद्यालयहरुको भौतिक पूर्वाधारकासाथै खानेपानी, शौचालय,फिल्डको व्यवस्था भई बालमैत्री विद्यालय घोषणा भएका हुनेछन् । गाविसमा ९ वटा बालविकास केन्द्रको व्यवस्थापन भई सञ्चालनमा आएका हुनेछन् । गाविसमा १ वटा प्राविधिक शिक्षालय स्थापना भई सञ्चालनमा आएको हुनेछ । गाविसका सवै विद्यालयहरुमा शैक्षिक सामग्रीहरुको उचित प्रयोग र SIP प्रभावकारी रुपमा लागु भएको हुनेछ । 	गाविस ,जि.शिक्षा का., विद्यालयहरु, संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन र वडा नागरिक मञ्च	<ul style="list-style-type: none"> राजनीतिक हस्तक्षेप श्रोतको प्रर्याप्तता
बाल विकास केन्द्र	४ वटा			
प्राविधिक शिक्षालय	हाल नभएको			
विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार सुधार/मर्मत (भवन,शौचालय, खानेपानी)	१३ वटा			
शैक्षिक सामग्री -कम्प्यूटर, पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला)	सामग्रीहरुको समस्या			
२.२. स्वास्थ्य				
स्वास्थ्य चौकी /प्रसुतिगृह	१ स्वा चौकी १ प्र.गृह भवनको अभाव	<ul style="list-style-type: none"> १ वटा स्वास्थ्य चौकीको फिल्ड निर्माण भएको हुनेछ । गाविसमा एकीकृत स्वास्थ्य सेवा प्रदान भएको हुनेछ । गाविसमा १ वटा प्रसुति गृहको निर्माण भई शत् प्रतिशत महिलाहरुले सर्भसूलभ तरिकाले सेवा प्राप्त गरेका हुनेछन् । गाविसका शत् प्रतिशत महिलाहरुले प्रजनन् सेवा र शत प्रतिशत बालबालिकाहरुले सवै किसिमका खोपहरु प्राप्त गरेका हुनेछन् । ३ पटक प्रजनन् उमेर पुगेका महिलाहरुलाई पाठेघर खस्ने समस्या र छाउपडि प्रथा सम्बन्धि चेतनामूलक चेतनामूलक अभियान सञ्चालन गरिने छ । 	जि.स्वास्थ्य का.,संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> श्रोतको प्रर्याप्तता रोगको महामारी
राष्ट्रिय अभियानका कार्यक्रमहरु -भिटामिन ए, पोलियो, हेपाटाईटिस वि, खोपहरु)	नियमित			
पाठेघर खस्ने समस्या, छाउपडि प्रथा	कायमै रहेको अवस्था			
२.३.दलित, महिला, बालबालिका,अपाङ्ग,असहाय,वृद्ध				
दलित केन्द्रित कृयाकलापहरु		<ul style="list-style-type: none"> ३३९ दलित घरधुरीहरुका लागि ३ पटक आय आर्जन तथा सिप विकास तालिम सञ्चालन भएको हुनेछ । गाविसमा ५ पटक दलित सशक्तिकरण अभियान सञ्चालन भएको हुनेछ । ६०० घरधुरीका महिलाहरुको सशक्तिकरणका साथै 	गाविस, संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> राजनीतिक दबाव श्रोतको प्रर्याप्तता
आय आर्जन तथा सिप विकास तालिम	हाल नभएको			
दलित सशक्तिकरण अभियान	हाल नभएको			
महिला केन्द्रित कृयाकलापहरु				

विषयगत क्षेत्र	बर्तमान अवस्था (घरधुरी, इकाई, संख्या)	३ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण तालीम	प्रभावकारी नभएको	<p>श्रोतहरुको पहुँचमा वृद्धि भई आय तथा सिपमूलक कृयाकलापहरुमा संलग्न भएका हुनेछन्</p> <ul style="list-style-type: none"> ६ पटक महिला हिंसा र महिला अधिकारकालागि अभियान सञ्चालन भएको हुनेछ । महिला सशक्तिकरणकालागि ६ पटक लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण तालीम १०० घरधुरीका महिलाहरुकालागि आयआर्जन तालिम सञ्चालन भएको हुनेछ । 		
बालबालिका केन्द्रित क्रियाकलाप	१२९५			
बाल बचाउ		<ul style="list-style-type: none"> ६ महिनासम्मको शिशुलाई आमाले अनिवार्य रुपमा पूर्ण स्तनपान गराएका हुने छन् । एक वर्ष भित्रका प्रत्येक बालबालिकाहरुले पुर्ण रुपमा - विसीजी ,डिपीटी,हेपाटाईटीस वि,हिव ३ , दादुराको) खोप पाएका हुनेछन् । ६ महिनादेखि ५ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरुले वर्षको २ पटक भिटामीन ए क्याप्सुल खाएका हुनेछन् । गर्भवति आमाले स्वास्थ्यकर्मीवाट सुत्केरी गराएका हुनेछन् । गर्भवति महिलाहरुले कम्तिमा प्रसुती पुर्व चार पटक र प्रसुति पश्चात आमा र नवजात शिशुको कम्तिमा ३ पटक स्वास्थ्य जाँच गराएका हुनेछन् गर्भवति महिलाले टिटानस विरुद्धको २ वटा खोप लगाएका हुनेछन् । गर्भवति तथा सुत्केरी आमाहरुले आईरन चक्की - जम्मा २२५ वटा खाएका हुनेछन् । एच आई भी संक्रमित आमाहरुवाट जन्मिएका सवै बालबालिकाहरुले ARV Prophylaxis पाएका हुनेछन् । सवै घरधुरीमा पिउन योग्य खानेपानीको सुविधा उपलब्ध 	गाविस, संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> राजनितिक दवाव

विषयगत क्षेत्र	बर्तमान अवस्था (घरधुरी, इकाई, संख्या)	३ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
		<ul style="list-style-type: none"> भएको हुनेछ । चर्पी गएपछि खाना खानु अगाडी र बालबालिकाहरुको दिसा धोए पछि सावुन पानीले हात धुने परिपाटीको विकास भएको हुनेछ । 		
बाल संरक्षण		<ul style="list-style-type: none"> ५ वर्ष मुनीका सवै बालबालिकाहरुको जन्म दर्ता भएको हुने छ । बाल विवाहको संख्यामा कमी आएको हुनेछ । निकृष्ट प्रकारको बालश्रम दर घटेको हुनेछ । घरपरिवार र समुदायबाट बालबालिकाका विरुद्ध हुने हिंसा,बेचविखन,शोषण,दुर्व्यवहार जस्ता घरेलु हिंसा कम गर्ने कार्य योजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याईएको हुनेछ । बाल संरक्षण सम्बन्धि समुदायमा आधारित बाल संरक्षण प्रणालीलाई सञ्चालनमा ल्याईएको हुनेछ । 	गाविस, संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	•
बाल विकास		<ul style="list-style-type: none"> ४ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरुलाई प्रारम्भिक बाल विकास कक्षामा भर्ना भएका हुनेछन् । कक्षा १ को लागि विद्यालय जाने उमेर समुहका शत् प्रतिशत बालबालिकाहरु विद्यालय भर्ना भएका हुनेछन् । ५ देखि १२ वर्ष उमेर समुहका बालबालिकाहरुले आधारभूत शिक्षा (१ देखि कक्षा ८ सम्म) पुरा गरेका हुनेछन् । औपचारिक शिक्षाबाट वञ्चित बालबालिकाको लागि अनौपचारिक शिक्षा प्राप्त गर्ने व्यवस्था भएको हुनेछ । प्रत्येक विद्यालयमा छात्र छात्राकालागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था भएको हुनेछ । प्रत्येक विद्यालयमा अतिरिक्त क्रियाकलाप सम्बन्धि कार्यक्रम सञ्चालन भएको हुनेछ । 	गाविस, संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	•
बाल सहभागिता		<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय निकायको निर्णय प्रकृत्यामा १२ देखि १८ वर्ष सम्मका बालबालिकाहरुको संस्थागत सहभागिताको संयन्त्र 	गाविस, संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था (घरधुरी, इकाई, संख्या)	३ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
		<ul style="list-style-type: none"> विकास गरी सहभागी गराईएको हुनेछ । स्थानीय निकायले सञ्चालन गर्ने योजनामा बालबालिकाको योजना तथा कार्यक्रम समेटिएको हुनेछ । विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा संस्थागत तवरबाट बालबालिकाको आवाज सुनिने व्यवस्था सुनिश्चित भएको हुनेछ । स्वास्थ्य व्यवस्थापन समितिमा बाल क्लवको प्रतिनिधित्व हुनेछ । गाउँ विकास समितिमा बाल क्लवको सञ्जाल र वडामा बाल समूह गठन भई क्रियाशिल भएका हुनेछन् । 		
चेतनामूलक कृयाकलापहरु (जस्तै: तालिम, अर्न्तक्रिया, नीतिगत अभिमुखिकरण आदि)	प्रभावकारी नभएको	<ul style="list-style-type: none"> शत प्रतिशत बालबालिकाहरुले बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन कार्य विधि २०६८ मा उल्लेख भए अनुसारको सेवाहरु प्राप्त गरेका हुनेछन् । 	गाविस, संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> राजनितिक दबाव
बाल बचाउ कृयाकलापहरु (स्तनपान, खोप, भिटामिन ए, सुरक्षित सुत्केरी आदि)	प्रभावकारी नभएको	<ul style="list-style-type: none"> निरन्तर बालबालिकाहरुको स्वास्थ्य क्षेत्रमा ध्यान दिई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनमा आएको हुनेछ । 		<ul style="list-style-type: none">
बाल संरक्षण कृयाकलापहरु (जन्म दर्ता आदि)	प्रभावकारी नभएको	<ul style="list-style-type: none"> सिपखाना गाविसमा नियमित रुपमा बाल संरक्षणका क्रियाकलापहरु सञ्चालनमा आएको हुनेछ । 	गाविस, संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none">
बाल विवाह	कायमै रहेको	<ul style="list-style-type: none"> बाल विवाहको संख्यामा कमी आएको हुनेछ । 	गाविस, संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none">
बाल विकास क्रियाकलापहरु (खेलकूद आदि)	अभाव	<ul style="list-style-type: none"> गाविस स्तरका सबै विद्यालयहरुमा बालबालिकाहरुकालागि बालविकास क्रियाकलापहरु नियमित सञ्चालनमा आएका हुनेछन् । 	गाविस, संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none">
बाल सहभागिता कृयाकलापहरु (बाल कार्यक्रम, बाल आवाज आदि)	अभाव	<ul style="list-style-type: none"> गाविस स्तरमा गठन गरिने समितिहरुमा बालबालिकाहरुको अर्थपूर्ण सहभागिता भएको हुनेछ । 	गाविस, संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none">
बाल क्लव, समूह गठन	९ वटा	<ul style="list-style-type: none"> गाविसमा थप १५ वटा बाल क्लवहरु गठन भई बाल अधिकारका वारेमा सञ्चालनमा आएका हुनेछन् । 	गाविस, संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	
अपाङ्ग,असहाय, एकल महिला र वृद्ध केन्द्रित क्रियाकलापहरु	४९६ जना	<ul style="list-style-type: none"> ४९८ जना अपाङ्ग,असहाय, एकल महिला र वृद्धकालागि सरकारी गैरसरकारी तथा नीजी संस्थाहरुको समन्वय र 	गाविस, संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	<ul style="list-style-type: none"> राजनीतिक

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था (घरधुरी, इकाई, संख्या)	३ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरू		
		सूचकहरू	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
घटना दर्ता (जन्म, मृत्यु, वसाईसराई, विवाह)	नियमित	सहकार्यमा सामाजिक सुरक्षाका कुनै एक कृयाकलापहरू नियमित संचालन भएका हुनेछन् । • सरकारबाट प्राप्त हुने सुविधाहरू प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न गाविस स्तरमा रेकर्डहरू नियमित अद्यावधिक गरिएको हुनेछ ।		दवाव • श्रोतको प्रयाप्तता
२.४. सामुदायिक पूर्वाधारहरू				
सामुदायिक भवन/गाविस भवन/ सामुदायिक अध्ययन केन्द्र /तालिम केन्द्र	नभएको	• गाविसमा ३ वटा सामुदायिक भवन र गाउँ विकास समितिको आफ्नै भवन निर्माण भएको हुनेछ । • गाविसको पायक पर्ने स्थानमा ५ वटा चौताराका निर्माण भई संचालनमा आएको हुनेछ ।	गाविस, संघ संस्थाहरूको प्रतिवेदन	• राजनीतिक दवाव • श्रोतको प्रयाप्तता
चौतारी	नभएको			
कृषि उपज संकलन केन्द्र	छैन	• २ वटा कृषि उपज संकलन केन्द्रको निर्माण भई कृषि जन्य वस्तुहरूको संकलन तथा विक्रि भएको हुनेछ	गाविस, संघ संस्थाहरूको प्रतिवेदन	श्रोतको प्रयाप्तता
सार्वजनिक शौचालय	छैन	• गाविसमा २ वटा सार्वजनिक शौचालयको निर्माण भई सञ्चालनमा आएका हुनेछन् ।	गाविस, संघ संस्थाहरूको प्रतिवेदन	श्रोतको प्रयाप्तता
३. जलश्रोत विकास र विद्युतिकरण				
उद्देश्य : स्थानीय श्रोत साधनहरूको पहिचान र संरक्षण गर्दै व्यक्तिगत सरसफाई प्रवर्द्धन, खानेपानी र सिंचाई सेवाहरूको पहुँचमा बृद्धि गर्ने ।				
३.१. जलश्रोत विकास				
सुरक्षित खानेपानी -पाइप, ढुङ्गे धारा, पंधेरा,)	१० वटा जीर्ण	• १५ वटा नयाँ योजना निर्माण र १० वटा योजनाहरूको मर्मत संभार भई सञ्चालनमा आएका हुनेछन् ।	जि.खानेपानी का., गाविस, संघ संस्थाहरूको प्रतिवेदन	• श्रोतको उपलब्धता • ठूला योजनाहरू समयभित्र सम्पन्नको समयावधि
सरसफाई (शौचालय निर्माण, व्यक्तिगत तथा वातावरणीय सरसफाई)	२०० घरधुरी कच्ची शौचालय	• थप ७७३ घरधुरीमा शौचालय निर्माण भई गाविस खुल्ला दिसामूक्त क्षेत्र घोषणा भएको हुनेछ । • गाविस भरी सरसफाई सम्बन्धि ६ पटक चेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालनमा आएको हुनेछ ।		
चेतनामूलक कार्यक्रमहरू	९७३ घरधुरी			
सिंचाई कुलो	३ वटा जीर्ण	• ३ वटा कुलोको मर्मत संभार र नयाँ ३ वटा कुलो निर्माण भएको हुनेछ ।	जि.कृषि विकास का., गाविस, संघ संस्थाहरूको प्रतिवेदन	
पोखरी	नभएको	• २७ वटा सिंचाई पोखरी निर्माण गरि ८०० घरधुरीको १००		

विषयगत क्षेत्र	वर्तमान अवस्था (घरधुरी, इकाई, संख्या)	३ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
		हेक्टर क्षेत्रफल सिञ्चित भई उत्पादनमा २० प्रतिशतले वृद्धि भएको हुनेछ ।		
३.२. विद्युत				
जल विद्युत	९७३ घरधुरी	<ul style="list-style-type: none"> ९७३ घरधुरीले नियमित रूपमा विद्युतको प्रभावकारी सेवा प्राप्त गरिरहेका हुनेछन् । दैनिक कामकाजमा सहजता 	विद्युत का., गाविस, संघ संस्थाको प्रतिवेदन	
नविकरणीय उर्जा (सौर्य)	७०० घरधुरी			
३.३. सूचना एवं संचार				
मोवाईल	९०० घरधुरी	<ul style="list-style-type: none"> ९५ प्रतिशत घरधुरीहरुको स्थानीय संचार माध्यमहरु एवं टेलिफोन/मोवाईल सेवामा पहुंच पुगेको हुनेछ । 	गाविस, दुर संचार., संघ संस्थाहरुको प्रतिवेदन	
रेडियो	२०० घरधुरी			
४. यातायात पूर्वाधार क्षेत्र				
उद्देश्य : गाविसमा यातायात विस्तारकालागि स्थानीय साधन श्रोतहरुको अधिक परिचालन गर्ने ।				
४.१. सडक तथा भोपु				
सडक -कच्ची)	नभएको	<ul style="list-style-type: none"> १ वटा मुख्य सडक ,१२ वटा कृषि सडक निर्माण भएका हुनेछन् जसकालागि जिल्ला विकास समिति कालीकोट समक्ष कार्यान्वयनकालागि पहल समेत भएको हुनेछ । ६वटा भोलुङ्गे पुल, ५ वटा काठेपुल निर्माण भई आवत जावतमा सहजता आएको हुनेछ 	सडक, गाविसको प्रतिवेदन	श्रोतको उपलब्धता
भोलुङ्गे पुल तथा काठे पुल	नभएको			
गोरेटो ,घोरेटो वाटो	१२ वटा जीर्ण अवस्थामा	<ul style="list-style-type: none"> १२ वटा वाटोहरुको स्तर उन्नति गरी आवत जावतमा सहजता आएको हुने छ । 	गाविसको प्रतिवेदन	श्रोतको उपलब्धता
५. सु-शासन तथा अन्य				
उद्देश्य : सिपखानालाई सुशासनयुक्त बनाउन सामाजिक समावेशीकरण, लैंगिक समानता, जवाफदेहिता तथा पारदर्शीताको पूर्ण प्रत्याभूति गर्ने ।				
५.१. सुशासन				
विषयगत/क्षेत्रगत योजनाहरु निर्माण एवं कार्यान्वयन	प्रभावकारी रूपमा नभएको	<ul style="list-style-type: none"> गाविसको विषयगत योजनाका प्राथमिकतामा परेका कृयाकलापहरु गाविसको वार्षिक योजनामा आई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन भएका हुनेछन् । 	<ul style="list-style-type: none"> गाविसको वार्षिक योजना परिषदको निर्णय 	<ul style="list-style-type: none"> राजनीतिक अस्थिरता श्रोतको उपलब्धता
सार्वजनिक सुनुवाई ,समीक्षा एवं लेखापरिक्षण	प्रभावकारी नभएको	<ul style="list-style-type: none"> गाविसमा सञ्चालन हुने सबै योजनाहरुको नियमित रूपमा सार्वजनिक सुनुवाई ,समीक्षा एवं लेखापरिक्षण भएको हुनेछ 		

विषयगत क्षेत्र	बर्तमान अवस्था (घरधुरी, इकाई, संख्या)	३ वर्षको प्रक्षेपणमा आधारित सूचकहरु		
		सूचकहरु	पुस्त्याई	जोखिमपक्ष
आवधिक योजना तयार	प्रक्रियामा	<ul style="list-style-type: none"> गाउँ विकास आवधिक योजनाका माध्यमवाट हरेक योजनाहरु कार्यान्वयनमा आएका हुनेछन् । 	<ul style="list-style-type: none"> अनुगमन प्रतिवेदन वैठक निर्णय 	<ul style="list-style-type: none"> गाविसमा सचिवको उपस्थिति
आवधिक योजनाको नियमित अनुगमन तथा समीक्षा	प्रक्रियामा	<ul style="list-style-type: none"> गाउँ विकास आवधिक योजनाको २ पटक नियमित अनुगमन तथा समीक्षा भई योजनाहरुको कार्यान्वयन भएको हुनेछ । 	<ul style="list-style-type: none"> सार्वजनिक लेखापरिक्षण प्रतिवेदन 	
स्थानीय संस्थामा लक्षित समुदायको पहुंचमा वृद्धि (सामुदायिक संस्था, सञ्जाल, क्वल, उ.स.)	सिमित मात्रामा छ	<ul style="list-style-type: none"> दलित, महिला एवं बालबालिकाहरुको निर्णय प्रकृया र कार्यकारिणी समितिमा क्रमशः १५, २५ र १० प्रतिशत अर्थपूर्ण सहभागिता भएको हुनेछ । 	<ul style="list-style-type: none"> ब्रोसर 	
गाविस स्तरीय कृषि वन तथा वातावरण समिति	१ वटा	<ul style="list-style-type: none"> कृषि वन तथा वातावरण समितिबाट प्रकृयाहरुको कार्यान्वयन (कार्य योजना निर्माण, क्षमता अभिवृद्धि, माग संकलन, विश्लेषण, स्वीकृत, श्रोत व्यक्ति परिचालन, भुक्तानी, अनुगमन, मूल्यांकन) भएको हुनेछ । 		
स्थानीय श्रोतहरुमा लक्षित समुदायको पहुंच र लक्षित समुदायकालागि चेतनामुलक कार्यक्रम	प्रभावकारी नभएको	<ul style="list-style-type: none"> गाविसमा लक्षित समुदायलाई ६ पटक चेतना मुलक कार्यक्रम सञ्चालन भएका हुनेछन् । गाविसको अनुदान कार्य विधि २०६७ मा उल्लेखित व्यवस्था अनुसार कम्तिमा ३५ प्रतिशत श्रोत लक्षित समुदायलाई विनियोजन भई प्रभावकारी कार्यान्वयन भएको हुनेछ । 		
कर्मचारी तालिमको व्यवस्थापन	छैन	<ul style="list-style-type: none"> गाविसका कर्मचारीहरुको क्षमता विकासकालागि २ पटक तालिम सञ्चालन भएको हुनेछ । 		
उपभोक्ता समितिहरुको क्षमता विकास	छैन	<ul style="list-style-type: none"> गाविसहरुद्वारा सञ्चालन हुने प्रत्येक योजनाहरुका उपभोक्ताहरुको क्षमता विकासकालागि ३ पटक तालिमको आयोजना भएको हुनेछ । 		
सूचना पाटी	छैन	<ul style="list-style-type: none"> गाविसमा १ वटा सूचना पाटीको स्थापना भएको हुनेछ । 		
नागरिक वडा पत्र	छैन	<ul style="list-style-type: none"> गाविसमा सेवाग्राहीहरुको पहुंच पुग्ने स्थानमा १ वटा नागरिक वडा पत्र भएको हुनेछ । 		
आवधिक योजनाको अर्न्तगतका कार्यक्रमहरुको ब्रोसर प्रकासन र सार्वजनिक गर्ने	प्रक्रिया	<ul style="list-style-type: none"> १ पटक आवधिक योजना अर्न्तगतका कार्यक्रमहरुको ब्रोसर प्रकासन र सार्वजनिककरण भएको हुनेछ 		

५. प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्र र मुख्य कृयाकलापहरु

५.१. प्राथमिकता प्राप्त विषयगत क्षेत्र र प्रमुख क्रियाकलापहरु

विषयगत क्षेत्र एवं सांकेतिक कृयाकलाप -प्राथमिकता क्रम अनुसार)	जम्मा लक्ष्य	कृयाकलापहरुको कार्य योजना			कार्यान्वयन गर्ने संस्था/निकायहरु
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	
१. आर्थिक विकासका क्षेत्र					
१.१.कृषिमा आधारित					
नगदे वाली -ताजा, तरकारी, विउ, कोषेवाली, मसला वालीहरु)	२०० घरधुरी	५०	७५	७५	जिकृविका, गैसस, गाविस
उन्नत खाद्यान्न वाली प्रवर्द्धन	३०० घरधुरी	१००	१००	१००	कृषि का., गाविस,
फलफूल खेती	१५० घरधुरी	५०	५०	५०	कृषि का., गाविस
व्यवसायिक सुन्तलाजात फलफूल विकास पकेट क्षेत्र विस्तार	३ हेक्टर	१	१	१	कृषि का., गाविस
पशु/पंक्षी पालन	४० घरधुरी	१०	१५	१५	पशु सेवा का., जिविस, गाविस
कृषि प्रसार सेवा	९७३ घरधुरी	३००	३७३	३००	जिकृविका, गाविस
स्थानीय श्रोत व्यक्ति परिचालन	१८ जना	६	६	६	जिकृविका, गाविस
तरकारी नर्सरी स्थापना	३ वटा	१	२		गाविस
एग्रोभेट स्थापना	२ वटा	१	१		गाविस
गोठ सुधार, कम्पोष्ट र जैविक विषादी तथा दिगो भूव्यवस्थापन प्रविधिहरुको प्रयोग	९७३ घरधुरी	३००	४००	२७३	जिकृविका, गाविस
१.२. गैह्र कृषिमा आधारित सिप एवं रोजगार					
परम्परागत सिप -आरन	१० जना	४	३	३	घरेलु, गाविस
डकर्मी सिकर्मी	६० जना	२०	२०	२०	घरेलु, गाविस
घरेलु तथा लघु सञ्चालन	४ वटा	१	२	१	घरेलु, गाविस
ग्रामिण प्रर्यटन /मठ मन्दिर	५ वटा	२	२	१	जिविस, गाविस
१.३. वन तथा वातावरण					
वन क्षेत्र विकास (सामुदायिक वन र राष्ट्रिय वन)	५ वटा	२	२	२	वन का., भूसंरक्षण का., रेञ्जपोष्ट, कृषि वन तथा वातावरण समिति
नर्सरी स्थापना	४ वटा	२	२		
भूक्षय नियन्त्रण	२० ठाउँमा	९	६	५	
वृक्षारोपण	२५०००	७०००	१००००	८०००	
गैह्रकाष्ठ वन पैदावार					
नर्सरी स्थापना	२ वटा	१	१		वन का., गाविस
वन तथा वातावरण संरक्षण सम्बन्धि अभिमुखीकरण तालिम	३ पटक	१	१	१	वन का., गाविस
२. सामाजिक विकासका क्षेत्र					
२.१. शिक्षा					
विद्यालय	१३ विद्यालय	५	६	२	जिल्ला शिक्षा कार्यालय, गाविस, विद्यालयहरु
विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार सुधार/मर्मत (भवन, शौचालय, खानेपानी, फिल्ड निर्माण)					

विषयगत क्षेत्र एवं सांकेतिक कृयाकलाप -प्राथमिकता क्रम अनुसार)	जम्मा लक्ष्य	कृयाकलापहरुको कार्य योजना			कार्यान्वयन गर्ने संस्था/निकायहरु
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेस्रो वर्ष	
बालविकास केन्द्र	९ वटा	४	५		
प्राविधिक शिक्षालय स्थापना	१ वटा	१			
शैक्षिक सामाग्री -कम्प्यूटर, पुस्तकालय, विज्ञान प्रयोगशाला) र SIP प्रभावकारी कार्यान्वयन	१३	६	५	२	
२.२. स्वास्थ्य					
स्वास्थ्य चौकी फिल्ड निर्माण	१ वटा	१			स्वास्थ्य का., गाविस , संघसंस्था
प्रसुतिगृह निर्माण र सामाग्री व्यवस्थापन	१ वटा	१			
राष्ट्रिय अभियानका कार्यक्रमहरुमा पहुँच (भिटाभिन ए, पोलियो, हेपाटाईटिस वि, खोपहरु)	सबै बालबालिका	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	
पाठेघर खस्ने समस्या सम्बन्धी अभिमुखिकरण र छाउपडी सचेतना	३ पटक	१	१	१	विद्यालय, स्वास्थ्य का. महिला विकास
२.३. दलित, महिला, बालबालिका, अपाङ्ग, असहाय, वृद्ध					
दलित केन्द्रित कृयाकलापहरु					
दलित सशक्तिकरण अभियान	३३९ घरधुरी /५ पटक	१००/२	१३९/२	१००/१	जिविस, गाविस, अन्य संस्थाहरु
आयआर्जन कार्यक्रममा सहयोग	३ पटक	१	१	१	
महिला केन्द्रित कृयाकलापहरु					
सिप तथा आयमूलक तालिम	२०० घरधुरी	५०	१००	५०	महिला तथा बालबालिका का., जिविस, गाविस
महिला सशक्तिकरण कार्यक्रम	६००	२००	२००	२००	
महिला हिंसा र महिला अधिकारकालागि अभियान	६ पटक	२	२	२	
लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण तालिम	६ पटक	२	२	२	
आयआर्जन कार्यक्रममा सहयोग	१०० घरधुरी	३०	४०	३०	
बालबालिका केन्द्रित कृयाकलापहरु					
चेतनामूलक कृयाकलापहरु (जस्तै: तालिम, अर्न्तक्रिया, नीतिगत अभिमुखिकरण आदि)	सबै बालबालिका	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	महिला तथा बालबालिका का., शिक्षा का., जिविस, गाविस
बाल बचाउ कृयाकलापहरु (स्तनपान, खोप, भिटाभिन ए, सुरक्षित सुत्केरी आदि)	सबै बालबालिका	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	
बाल संरक्षण कृयाकलापहरु (जन्म दर्ता आदि)	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	
बाल विवाह	घटाउने	घटाउने	घटाउने	घटाउने	
बाल विकास कृयाकलापहरु (खेलकूद आदि)	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	
बाल सहभागिता कृयाकलापहरु (बाल कार्यक्रम, बाल आवाज आदि)	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	
बाल क्लव, समूह गठन	१५ वटा	६	७	२	
अपाङ्ग, असहाय, एकल महिला र वृद्ध केन्द्रित क्रियाकलापहरु	४९८ जना	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	महिला तथा बालबालिका का.,

विषयगत क्षेत्र एवं सांकेतिक कृयाकलाप -प्राथमिकता क्रम अनुसार)	जम्मा लक्ष्य	कृयाकलापहरुको कार्य योजना			कार्यान्वयन गर्ने संस्था/निकायहरु
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेश्रो वर्ष	
अपाङ्ग/फरक क्षमता भएका	९८ जना	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	जिविस, गाविस, अन्य संस्थाहरु
घटना दर्ता सम्बन्धी सचेतिकरण कृयाकलाप (जन्म, मृत्यु,वसाईसराई, विवाह)	नियमित	नियमित	नियमित	नियमित	गाविस, वडा नागरिक मञ्च
२.४.सामुदायिक पूर्वाधारहरु					
सामुदायिक भवन /तालिम केन्द्र/गाविस भवन निर्माण	३ वटा	१	१	१	जिविस, गाविस
कृषि उपज संकलन केन्द्र निर्माण	२ वटा	१	१	०	जिविस, गाविस
सार्वजनिक शौचालय	२ वटा	१	१	०	जिविस, गाविस
३. जलश्रोत विकास र विद्युतिकरण					
३.१.जलश्रोत विकास					
सुरक्षित खानेपानी योजना निर्माण (पाइप, ढुङ्गे धारा, पंधेरा)	२५ योजना	१०	७	८	खानेपानी का., सामुदायिक खानेपानी, गाविस
सरसफाई (शौचालय निर्माण, व्यक्तिगत तथा वातावरणीय सरसफाई)	७७३ घरधुरी	३७३	४००	०	खानेपानी, गाविस
सिंचाई योजना निर्माण (कुलो)	६ योजना	२	२	२	सिंचाई का., संघसंस्था, गाविस
सिंचाई पोखरी	२७ योजना	९	९	९	
३.२.विद्युत					
जल विद्युत सेवा प्रवाह	गाविसभरी	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	गाविस, वैकल्पिक उर्जा
नविकरणीय उर्जा विस्तार (सौर्य)					
३.३.सूचना एवं संचार					
टेलिफोन /मोवाईल सेवा	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	नेपाल टेलिकम
४.यातायात पूर्वाधार क्षेत्र					
४.१.सडक तथा भोपु					
ग्रामीण सडक नयाँ निर्माण (कच्ची)	१३ योजना	५	४	४	जिविस, गाविस, संस्थाहरु
भोलुङ्गे पुल तथा काठे पुल	११ वटा	४	४	३	जिविस, गाविस, संस्थाहरु
गोरेटो तथा घोरेटो बाटो	१२ वटा	४	४	४	जिविस, गाविस, संस्थाहरु
५.सु-शासन तथा अन्य					
५.१.सुशासन					
विषयगत/क्षेत्रगत योजनाहरु निर्माण एवं कार्यान्वयन	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	गाविस
सार्वजनिक सुनुवाई ,समीक्षा एवं लेखापरिक्षण	सवै योजनाको	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	गाविस,संघ संस्था
गाविसको आवधिक योजना तयार	१ पटक	१	निरन्तर	निरन्तर	गाविस
आवधिक योजनाको नियमित अनुगमन तथा समीक्षा	२ पटक		१	१	गाविस
स्थानीय संस्थामा लक्षित समुदायको पहुँचमा वृद्धि					
● महिला	१० प्रतिशत	नियमित	नियमित	नियमित	गाविस
● दलित	१५ प्रतिशत	नियमित	नियमित	नियमित	गाविस
● बालबालिका	१० प्रतिशत	नियमित	नियमित	नियमित	गाविस
● कृषि वन तथा वातावरण	१५ प्रतिशत	नियमित	नियमित	नियमित	गाविस

विषयगत क्षेत्र एवं सांकेतिक कृयाकलाप -प्राथमिकता क्रम अनुसार)	जम्मा लक्ष्य	कृयाकलापहरुको कार्य योजना			कार्यान्वयन गर्ने संस्था/निकायहरु
		पहिलो वर्ष	दोश्रो वर्ष	तेश्रो वर्ष	
कृषि वन तथा वातावरण समितिबाट प्रकृयाहरुको कार्यान्वयन (कार्य योजना निर्माण, क्षमता अभिवृद्धि, माग संकलन, विश्लेषण, स्वीकृत, श्रोत व्यक्ति परिचालन, भुक्तानी, अनुगमन, मूल्यांकन)	गाविस भर	निरन्तर	निरन्तर	निरन्तर	कृषि वन तथा वातावरण समिति, गाविस
कर्मचारी तालिमको व्यवस्थापन	२ पटक	१	१	निरन्तर	गाविस
उपभोक्ता समितिहरुको क्षमता विकास	३ पटक	१	१	१	
सुचना पाटी निर्माण	१	१	निरन्तर	निरन्तर	
नागरिक वडा पत्रको स्थापना	१ वटा	१	निरन्तर	निरन्तर	
गाविसको आवधिक योजनाको अर्न्तगतका कार्यक्रमहरुको ब्रोसुर प्रकासन र सार्वजनिकिकरण	१ पटक	१			

५.२. जलवायु तथा वातावरण

जलवायु परिवर्तन र यसका असरहरुलाई न्यूनिकरण गर्नका लागि सिपखाना गाउँ विकास समितिले देहायवमोजिमका कार्यनीतिहरु अवम्वन गर्ने छ ।

- मानवजन्य प्रकोपहरु न्यूनिकरण गर्न सञ्चार माध्यमबाट चेतनामूलक कृयाकलापहरु संचालन गर्ने ।
- वन विनास, भू-क्षयलाई रोकथाम गर्न वृक्षा रोपण कार्यक्रमलाई अभियानको रुपमा संचालन गर्ने ।
- वन संरक्षण गर्ने सम्बन्धी नीतिहरु कार्यान्वयन गर्न गराउनको लागि पहल गर्ने ।
- फोहोरमैला व्यवस्थापन गरि आगामी एक वर्ष भित्र गा.वि.स.लाई खुल्ला दिसामूक्त क्षेत्र घोषणा गर्ने ।
- खानेपानीका मुहानहरु संरक्षण गर्ने कृयाकलापहरुलाई प्रोत्साहन गर्ने तथा पानीका वैकल्पिक श्रोतहरु पहिचान एवं प्रयोग गर्ने ।
- वैकल्पिक उर्जाको पहुँचमा वृद्धि गर्न विशेष पहल गर्ने ।
- जैविक तथा दिगो भू-व्यवस्थापन प्रविधिमा आधारित कृषि व्यवसाय प्रवर्द्धन गर्ने खालका कृयाकलापहरु संचालन गर्ने ।
- स्थानीय सडकहरु निर्माण गर्दा स्थानीय हरित सडकको अवधारणा अनुसार निर्माण गर्ने, ठूलो औजार, उपकरण र विष्फोटक पदार्थहरु प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्ने ।

५.३. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण एवं बाल विकास

गाउँ विकास समितिले लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण एवं बाल विकास सम्बन्धी नीतिहरुलाई व्यवहारिक कार्यान्वयनमा ल्याउनका लागि तपसिल वमोजिमका कार्य नीतिहरु अवलम्वन गर्ने छ ।

- लैङ्गिक समानता सम्बन्धी अभिमूखिकरण गर्ने ।
- गाविस स्तरमा लैङ्गिक बजेट र यसको लेखापरिक्षण गर्ने परिपाटीको थालनी गर्ने ।
- महिला समूहहरुलाई विकासको मूलधारमा समाहित गर्ने खालका क्रियाकलापहरु संचालन गर्ने र निर्णय प्रकृयामा महिलाहरुको अर्थपूर्ण सहभागिता सूनश्चित गर्ने ।
- एकल महिला, असहाय, अपाङ्ग, दलित एवं पिछडा वर्गहरुको क्षमता वृद्धिका लागि नीतिगत व्यवस्थालाई प्रभावकारी कार्यान्वयन र अनुगमन गर्ने ।
- दलित तथा बालबालिकाहरुको निर्णय प्रकृयामा सक्रिय सहभागिता सूनश्चित गर्ने ।

- बाल मैत्री स्थानीय शासन कार्य विधि २०६८ लाई प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि गाविसमा कार्यरत संघ संस्थाहरुमा अभिमूखिकरण गर्ने, गराउने ।

६. कार्यक्रमको वित्तिय श्रोत प्रक्षेपण

गाविसको आवधिक योजनाले लक्षित गरेका कृयाकलापहरु संचालनको लागि तपसिल बमोजिमको बजेट प्रक्षेपण गरिएको छ ।

विवरण	आर्थिक वर्ष र बजेट (रु.हजारमा)			जम्मा बजेट
	२०७०/०७१	२०७१/०७२	२०७२/०७३	
क) गाविसको आन्तरिक श्रोतबाट				
१. मालपोत कर	१	३	५	९
२. सिफारिस तथा पञ्जिकरण कर	०	१	२	३
३. वन तथा जडिबुटी निकासी कर	०	१	१	२
४. व्यवसाय संचालन कर	०	०	०	०
५. अन्य	०	०	०	०
जम्मा	१	५	८	१४
ख) गाविसको बाह्य श्रोतबाट				
गाविस अनुदान	२१३०	२१३०	२१३०	६३९०
कर्णाली रोजगार	३४६२.५५	३४६२.५५	३४६२.५५	१०३८७.६५
सामाजिक सुरक्षा भत्ता	१६६१.६०	२०००	२०००	५६६१.६
बालपोषण	१३३२.५५	१४००	१५००	४२३२.५५
ग) गाविसमा कार्यरत सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरुको सहयोग	३८,११३	३८,११३	३८,११३	११४,३३९
कूल जम्मा	४६,७००.७	४७,११०.५५	४७,२१३.५५	१४१,०२४.८

७. गाविसको आन्तरिक श्रोत/राजश्व वृद्धिका सम्भावना तथा क्षेत्रहरु :

गाविसको दिर्घकालिन सोच, लक्ष्य र उद्देश्यहरु हासिल गर्न गाविसको आफ्नै साधन र श्रोत अपरिहार्य हुन्छ । बाह्य श्रोत माथिको निर्भरताले गाविसले निर्दिष्ट गरेका उद्देश्यहरु पूर्ती गर्न सक्दैन । दिर्घकालिन रुपमा राजश्व वृद्धिका लागि यस गाविस भित्र निम्न सम्भावनाहरु देखिन्छ ।

- वन तथा खनिज क्षेत्रबाट हुने सम्भाव्य आमदानीका लागि अनुसन्धान अध्ययन गर्ने ।
- जडिबुटी करलाई व्यवस्थित गर्ने ।
- मालपोत, सिफारिस तथा पञ्जिकरण, निकासी तथा व्यवसाय करलाई तदारूपकताका साथ असुल गर्ने ।

८. आवधिक योजना कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

आवधिक योजनाको दस्तावेज तयार भए पश्चात यसलाई तुरुन्त कार्यान्वयनमा ल्याईने छ । यो दस्तावेजलाई गाउँ विकास समितिको एकिकृत योजना समिति र परिषदमा समेत पेश गरि अनुमोदन गरिने छ । यो दस्तावेज कार्यान्वयनको मुख्य जिम्मेवार निकाय **सिपखाना** गाउँ विकास समिति नै हुने हुंदा यस गाविसमा कार्यरत सरकारी तथा गैरसरकारी एवं अन्य विकास साभेदारहरुसंग समन्वय र सहकार्य गरिने छ । आवधिक योजना कार्यान्वयन गर्दा देखा पर्ने समस्याहरु एवं विवादहरु आपसी छलफलबाट टुङ्गे लगाईने छ । हरेक वर्ष आवधिक योजनामा

उल्लेखित कृषकलापहरु गाउँ विकास समितिको वार्षिक योजनामा ल्याई कार्यान्वयन गरिने छ । साथै हरेक वर्ष आवधिक एवं वार्षिक योजनाको समिक्षा समेत गरिने छ ।

८.१. लेखापरिक्षण

क) सार्वजनिक सुनुवाई, समिक्षा एवं लेखापरिक्षण

गाउँ विकास समितिको आवधिक एवं वार्षिक कृषकलापहरुको सूचना एवं जानकारी गाविस भित्र र यससंग सरोकार राख्ने विभिन्न संघ-संस्था, समुदायलाई सर्वसूलभ रुपमा उपलब्ध गराईने छ । यसै गरि गाविसमा वसोवास गर्ने समुदायलाई माथि उल्लेखित सूचनाहरुको पहुंच र गाविस र सेवा प्रदायकहरुबाट प्रदान गरिने सेवाको प्रभावकारिता सूनश्चित गर्न हरेक वर्ष सार्वजनिक सुनुवाई, समिक्षा तथा कार्यक्रमहरुको सार्वजनिक लेखापरिक्षण समेत गरिने छ ।

ख) लैङ्गिक लेखापरिक्षण

महिला र पुरुषविकको भूमिका, सम्बन्ध, स्तर, स्थान, अवसर आदिको लेखाजोखा र महिला पुरुषविकको समानता कायम गर्नको लागि तय गरिएको कार्यक्रम र बजेटको विश्लेषण गरि लैङ्गिक र सामाजिक समानताको उद्देश्यहरु के कति हासिल भएका छन् भन्ने कुराको एकिन समेत गरिने छ । यस अन्तर्गत गाविस भित्र संचालन हुने हरेक कृषकलापहरुमा लैङ्गिक समानता सम्बन्धी कृषकलापहरु र यससंग सम्बन्धित बजेटको लेखाजोखा र विश्लेषण समेत गरिने छ ।

८.२. अनुगमन तथा मूल्याङ्कन

गाउँ विकास समिति र अन्य सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरुबाट गाउँ विकास समिति भित्र संचालन हुने हरेक कृषकलापहरुलाई प्रभावकारी, पारदर्शी र जवाफदेहि तरिकाले कार्यान्वयन भए नभएको एकिन गरि राय, सल्लाह, सुझाव दिन नीतिगत व्यवस्था भए अनुसार तपसिल बमोजिमको अनुगमन तथा मूल्यांकन समिति हुनेछ । यस समितिको भूमिका एवं जिम्मेवारी गाउँ विकास समिति अनुदान संचालन कार्यविधि २०६७ को भाग ६ दफा २९ मा व्यवस्था भए अनुसार हुनेछ । यस समितिले गाउँ विकास समितिको आवधिक योजना तथा वार्षिक योजनाले लक्षित गरेका कृषकलापहरु कार्यान्वयन भए नभएको समेत अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने छ । अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) गा.वि.स.को अध्यक्ष वा अध्यक्षको काम गर्न तोकिएको पदाधिकारी	- संयोजक
(ख) वडा नागरिक मञ्चबाट कम्तीमा १ जना महिला सहित २ जना	- सदस्य
(ग) गा.वि.स.ले तोकेको विषयगत इलाका/गाउँ स्तरको कार्यालयको प्रमुख १	- सदस्य
(घ) प्राविधिक कर्मचारी (उपलब्ध भएसम्म) १	- सदस्य
(ङ) गाउँ विकास समितिको सचिव वा निजले तोकेको व्यक्ति १ (गा.वि.स. सचिव र संयोजक एउटै व्यक्ति भएमा)	- सदस्य

९. जिल्लाको वार्षिक योजना, त्रिवर्षीय अन्तरिम योजना र सत्श्राव्दी लक्ष्यमा योगदान

यस गाविसको आवधिक योजनाको अन्तर सम्बन्ध जिल्ला विकास समितिको वार्षिक योजनासंग रहेको छ । गाविस भित्र संचालन गर्न सकिने ठूला आयोजनाहरु गाविसमा उपलब्ध हुने साधन र श्रोतले नपुग्ने हुँदा जिल्ला एवं राष्ट्रिय योजनाको रुपमा लिईएको छ । जिल्लाको वार्षिक योजनाको रणनीति अनुसार एवं प्राथमिकताका क्षेत्र अनुसार नै यस गाउँ विकास समितिको आवधिक योजना तयार गरिएको छ । यस आवधिक योजनाले कृषि, वन, व्यापार र पूर्वाधारलाई विशेष जोड दिदै सु-शासनको माध्यमबाट समुन्नत गाउँ विकास गर्ने परिकल्पना गरेको छ ।

यसै गरि त्रिवर्षिय अन्तरिम योजना २०६७/०६८- ०६९/०७० को सु-शासन कार्यनीति अनुसार निम्न विषय र क्षेत्रमा योगदान गर्दछ ।

- शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि, पशु र अन्य सेवा प्रदायक स्थानीय स्तरका संस्थाहरूसँग समन्वय गरी सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा स्थानीय निकायको संलग्नता बढाउने ।
- सार्वजनिक सेवाको प्राप्तिलाई सुनिश्चित बनाउन सेवा प्रवाहको अनुगमनको व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाउने ।
- सेवा प्रवाहको प्रक्रियालाई पारदर्शी, स्पष्ट र विधिसम्मत बनाउन सेवा प्रवाहमा कार्यविधि र योजनाहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने ।
- सबै वर्ग, क्षेत्रका महिलाहरूको सामाजिक, आर्थिक तथा राजनीतिक सशक्तिकरण गर्दै दिगो शान्ति र विकासमा लक्षित वर्गको पहुँचलाई सशक्त बनाउने जस्ता कार्यनीतिमा यस आवधिक योजनाले योगदान पुर्याउने छ ।

यस आवधिक योजनाले सट्टाब्दी लक्ष्य हासिल गर्ने क्रममा कृषि क्षेत्रलाई बढी महत्व दिएको हुँदा यसबाट स्वरोजगारमा वृद्धि गर्ने, भोकमरी घटाउने कार्यमा योगदान गर्दछ । त्यसै गरि आवधिक योजनाले समावेशी विकास, लैङ्गिक समानता र सशक्तिकरणमा जोड दिईएको छ । लैङ्गिक समता अभिवृद्धि, बाल शिक्षा, सुरक्षित मातृत्व, छाउपडी प्रथा र पाठेघर खस्ने समस्याकालागि चेतनामूलक कृयाकलापहरूलाई आवधिक योजनाले विशेष जोड दिएको छ । त्यसै गरि जलवायु परिवर्तन र यसको प्रभावलाई न्यून गर्ने कृयाकलापहरू जस्तै: वन विकास, वन संरक्षण, भू-क्षय नियन्त्रण, पानीको मुँहान संरक्षण एवं मानवजन्य प्रकोप नियन्त्रण गर्ने क्रियाकलापहरू आवधिक योजनामा समावेश भएका छन् । सुरक्षित खानेपानी र सरसफाईका क्रियाकलापहरूलाई आवधिक योजनाले विशेष प्राथमिकतामा राखेको छ ।

१०. जोखिम पक्ष र त्यसको न्यूनिकरण:

आवधिक योजना कार्यान्वयनमा हुन सक्ने जोखिम र त्यसको न्यूनिकरण कार्यनीति तल उल्लेखित गरिएको छ ।

जोखिम पक्ष	न्यूनिकरणका कार्यनीति
१. नेपाल राजनैतिक रूपमा संघिय प्रणालीमा अगाडि बढिरहेको परिवेशमा गाउँ विकास समितिको संरचना हुने या नहुने वा फेरबदल हुन सक्ने ।	१. वडा वा वस्ती स्तरमा पहिचान भएका आवश्यकता र अवसरहरूलाई नयाँ बन्ने संरचनाले सम्बोधन गर्न सक्ने ।
२. आवधिक योजना निर्माण गर्दा केही सरोकारवालाहरूको अनुपस्थितिले यस योजनाको कार्यान्वयनमा कमी आउन सक्ने ।	२. आवधिक योजनाको ब्रोसर तयार गरि समयमै सूसुचित गर्नुका साथै सोको कार्यान्वयनका लागि नीतिगत पहल गर्ने ।
३. गाउँ विकास समितिमा सिमित मानव श्रोतको कारणले यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा अनुगमनमा कमी हुन सक्ने ।	३. गाउँ विकास समितिको क्षमता विकास योजनालाई विशेष प्राथमिकता दिई कार्यान्वयनमा ल्याउने ।
४. राजनीतिक दलहरूको आ-आफ्नै अनुकूलका कार्यक्रम मात्र कार्यान्वयन गर्ने परिपाटीले साधन र श्रोतको तोडमोड हुन सक्ने ।	४. राजनीतिक दलहरूको र यससंग सरोकारवाला निकायहरूको प्रतिवद्धता सुनिश्चित गराउने ।
५. गाविसमा काम गर्ने सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरूको श्रोत र सहयोग गर्ने प्राथमिकता क्षेत्र परिवर्तन हुन सक्ने ।	५. गाविसको आन्तरिक वृद्धि गर्नुका साथै गाविसको आवश्यकताको आधारमा लगानी गर्न पहल गर्ने ।
६. जलवायु परिवर्तन र यसको असर	६. योजना तर्जुमा गर्दा वातावरण अनुकूलनका उपायहरू अवलम्बन गर्नुका साथै असरलाई न्यूनिकरण गर्न स्थानीय स्तरमा उपलब्ध श्रोत साधनको न्यायोचित उपयोग गर्ने ।

अनुसूचि १ : गाविसमा काम गरिरहेका विकास साभेदार निकायहरुको विवरण

कार्यक्रमको क्षेत्र	कार्यक्रम गर्ने निकाय/संस्था	वार्षिक बजेट (रु.हजारमा)	स्थान/ वडा	लाभान्वित घरधुरी	मुख्य क्रियाकलापहरु	सहयोगी निकाय
१.आर्थिक विकास	जि.कृषि विकास कार्यालय	४२	१-९	९७३	सुन्तला तथा स्याउ खेती विस्तार,खाद्यान्न बाली विस्तार	जिकृविका
वन	जिल्ला वन कार्यालय	५०	१-९	९७३	बृक्षारोपण ,जडिवुटी प्रवर्द्धन,सामुदायिक वन र कवुलियती वन प्रवर्द्धन	जिवका
	सेडा नेपाल	३४,४४०	१-९	९७३	आय आर्जन तथा पूर्वाधार विकास	गरिवि निवारण कोष
पशु	जि.पशु सेवा कार्यालय	७	१-९	९७३	पशु चौपाया औषधी उपचार	जिल्ला पशु सेवा
२.सामाजिक विकास	जि.शिक्षा कार्यालय	३००	१-९	५००	साक्षरता कार्यक्रम	जि.शिक्षा
शिक्षा	जि.वि.स.(डकाउ)		१-९	९७३	बालमैत्री स्थानीय शासन गाउँ समितिको गठन र क्षमता विकास	यूनिसेफ/नेपाल
स्वास्थ्य	जि.जनस्वास्थ्य का.	१५०	१-९	९७३	नियमित खोप, पोषण, सुरक्षित मातृत्व, तालिम, चेतनामूलक कार्यहरु,औषधि खर्च	आड्रा नेपाल
	नेपाल रेडकस		१-९	९७३	दैवी प्रकोप व्यवस्थापनकालागि तत्काल राहात	बहु दातृ निकाय
३.जलश्रोत विकास र विद्युतीकरण (खानेपानी, सिंचाई, विद्युत)	विद्युत वितरण केन्द्र कालीकोट	१०००	१-९	९७३	गाविसका विभिन्न वडामा विद्युतीकरण गर्ने	विद्युत प्राधिकरण
	उपाप जिविस कालीकोट	७७५	१-९	९७३	सिपखान लघु सिंचाई आयोजना र सुधारिएको पानी घट्ट निर्माण	उपाप
४.ग्रामिण यातायात पूर्वाधार	भिडिसेफ कालीकोट	१०३९	१-९		ग्रामीण कृषि सडक निर्माण	विश्व खाद्य कार्यक्रम
५.सु-शासन तथा अन्य	सामाजिक जागरण तथा विकास प्रतिष्ठान सादा नेपाल	१६०	१-९	९७३	गाविसको आवधिक योजना तयारमा सहजिकरण र क्षमता विकास	लिङ्ग हेल्मेटास,
	भिडिसेफ(एलजिसिडिपि)	१५०	१-९	९७३	गाविसको क्षमता विकास र सामाजिक परिचालन	बहु दातृ निकाय
जम्मा		३८,११३				

अनुसूची २ : गाविसको संक्षिप्त पार्श्वचित्र

गाउँ विकास क्षेत्रको तथ्यांक विश्लेषण

जिल्ला : कालिकोट

गाउँ विकास समिति : सिपखाना

१. जनसंख्या विवरण

गाविसको घरधुरी विवरण :

जम्मा घरधुरी संख्या : ९७३ दलित घरधुरी : ३३९ जनजाती घरधुरी : अन्य घरधुरी : ६३४
जम्मा जनसंख्या.: ६११६ महिला : ३०१७ पुरुष : ३०९९ दलित महिला : ११०५ दलित पुरुष : १००६

विवरण		संख्या	प्रतिशत	सूचनाको श्रोत
दलित	घरधुरी संख्या	३३९	३४.८४%	गाविस प्रोफाईल
	जनसंख्या	२१११	३४.५१%	गाविस प्रोफाईल
जनजाती	घरधुरी संख्या	०	०	गाविस प्रोफाईल
	जनसंख्या	०	०	गाविस प्रोफाईल
ब्रह्मण	घरधुरी संख्या	२२८	२३.४३%	गाविस प्रोफाईल
	जनसंख्या	१३५८	२२.२८%	गाविस प्रोफाईल
क्षेत्री/ठकुरी	घरधुरी संख्या	४०६	४१.७२%	गाविस प्रोफाईल
	जनसंख्या	२६४६	४३.२६%	गाविस प्रोफाईल
अन्य -अल्पसंख्यक)	घरधुरी संख्या			
	जनसंख्या			
जम्मा				%

उमेर समूह

विवरण	जनसंख्या	प्रतिशत	सूचनाको श्रोत
० देखि ५ वर्ष	१५८०	२५.८३%	गाविस प्रोफाईल
५ देखि १५ उमेर समूहको	१४३६	२३.४७%	गाविस प्रोफाईल
१६ देखि ६० उमेर समूहको	२७०३	४४.१९%	गाविस प्रोफाईल
६० उमेर देखि माथी	३९७	६.०९%	गाविस प्रोफाईल

२. भू-स्वामित्व, खाद्य पर्याप्तता, आम्दानी र आम्दानीका श्रोतहरु

	घरधुरी	भूमीहिन	५ रोपनी भन्दा कम	५ देखि १० रोपनी	१० रोपनी भन्दा वढी	सूचनाको श्रोत
जनसंख्या			५३३	३९१	४९	गाविस प्रोफाईल
प्रतिशत			५४.७७%	४०.१८%	५.०३%	गाविस प्रोफाईल

खाद्य पर्याप्तता(आफ्नो उत्पादनले)	३ महिना सम्म खान पुग्ने	३ देखि ६ महिना खान पुग्ने	६ देखि ९ महिना खान पुग्ने	९ महिना भन्दा वढी खान पुग्ने	सूचनाको श्रोत
घरधुरी संख्या	५३३	२५६	१३५	४९	गाविस प्रोफाईल
प्रतिशत	५४.७७ %	२६.३१ %	१३.८७ %	५.०३ %	गाविस प्रोफाईल

	नगद/आय आर्जनमा संलग्न (वार्षिक)	३० हजार भन्दा कम	३० देखि ४० हजार	४० हजार भन्दा माथी	सुचनाको श्रोत
घरधुरी संख्या	१००	५०	३०	२०	गाविस प्रोफाईल
प्रतिशत	१०.२७%	५.१३%	३.०८%	२.०५%	गाविस प्रोफाईल

	आम्दानीको श्रोत	आफ्नै कृषि खेतिबाट	व्यवसायमूलक सिपबाट	वैदेशिक रोजगारबाट	सुचनाको श्रोत
घरधुरी संख्या	कृषि	७२३	५०	२००	गाविस प्रोफाईल
प्रतिशत	१००%	७४.३०%	५.१३%	२०.५५%	गाविस प्रोफाईल

३. वसोवास विवरण

टोल एवं वस्तीहरू	वडा नं	मुख्य टोल वस्तीको नाम	जम्मा घरधुरी	दलित घरधुरी	जनजाती घरधुरी	अल्पसंख्यक घरधुरी	जनसंख्या	सुचनाको श्रोत
चुडीमुल,सिपखाना	१	सिपखाना	१६१	५८	०	०	१००६	गाविस प्रोफाईल
लहरेला	२	लहरेला	१९८	५८	०	०	११०३	गाविस प्रोफाईल
न्यौपानेवाडा ,काडागाउँ	३	न्यौपानेवाडा	११२	३१	०	०	६३३	गाविस प्रोफाईल
रामपुर	४	रामपुर	६५	१६	०	०	४४७	गाविस प्रोफाईल
पुछुडावाडा,छविसे	५	पुछुडावाडा	७६	३०	०	०	५४२	गाविस प्रोफाईल
जनालीकोट,हेफ्कोट	६	हेफ्कोट	११३	१४	०	०	७३८	गाविस प्रोफाईल
कोलीगाउँ	७	कोलीगाउँ	६३	०	०	०	४३६	गाविस प्रोफाईल
कुमालवाडा	८	कुमालवाडा	७७	६१	०	०	५११	गाविस प्रोफाईल
बर्खेढुङ्गा	९	बर्खेढुङ्गा	१०८	७१	०	०	७००	गाविस प्रोफाईल

४. भूमिगत विवरण

	गाविसको कूल क्षेत्रफल (हे.)	कृषि योग्य जमिन (हे.)		वनजंगल (हे.)	नदीनालाले ओगटेको क्षेत्र (हे.)	सुचनाको श्रोत
		पाखो वारी	खेतवारी			
हेक्टर	१११९ वर्ग मिटर	३५३.८३	१९४.२४	३३५.७	२२३.८	नापी कार्यालय
प्रतिशत	१००%	३१.६२%	१७.३५%	३०%	२१%	गाविस प्रोफाईल

५. विकासका क्षेत्रगत विवरण

५.१ आर्थिक विकासका क्षेत्र

कृषिमा आधारित

नाम	उत्पादन (टन/वर्ष)		विषय	संकेत(सवैभन्दा महत्वपूर्ण १ नम्बर)
खाद्यान्न वाली			खाद्यान्न वाली	१
१. धान			कोषेवाली	
२. गहुँ			फलफूल	
३. मकै			नगदेवाली	
४. कोदो ,जौ			पशुपालन	
नगदे वाली / तरकारी			जडीबुटी	
१.			सिप रोजगार	
२.			श्रममूलक	
३.			रोजगार	
४.			माहुरी पालन	
फलफूल			अन्य	
१. सुन्तला				
२. स्याउ				
३. आरु				
४. पुलाम				
जडीबुटी				
१. सतुवा				
२. चिराईतो				
३. पदमचाल				
४.				
माहुरी पालन / मत्स्य				
१.				
२.				
३.				

क्षेत्रहरु	वडा नं.	संख्या	संलग्न घरधुरी संख्या	यस क्षेत्रमा कार्यरत संस्थाहरु	सुचनाको श्रोत
फलफूल प्रसोधन	१-९	०	०	०	गाविस प्रोफाईल
जैविक कृषि व्यवसाय	१-९	०	०	०	गाविस प्रोफाईल
कम्पोष्ट मल/गोठ सुधार	१-९	०	०	०	गाविस प्रोफाईल
डेरी	१-९	०	०	०	गाविस प्रोफाईल
हाट बजार	१-९	०	०	०	गाविस प्रोफाईल
सित भण्डार	१-९	०	०	०	गाविस प्रोफाईल
बच्चशाला	१-९	०	०	०	गाविस प्रोफाईल
कृषि तथा अन्य सहकारी सम्वन्धि कृयाकलाप	१-९	०	०	०	गाविस प्रोफाईल
कृषि प्रसोधन उद्योगहरु	१-९	०	०	०	गाविस प्रोफाईल
एग्रोभेट	१-९	०	०	०	

पशु पालन

विवरण	संख्या	पशु धन भएका घरधुरी संख्या	व्यवसायिक रुपमा पशु विक्री गर्ने घरधुरी संख्या	सुचनाको श्रोत
भेडाबाखा	१४३३	६ घरधुरी		गाविस प्रोफाईल
वंगुर संगुर	०		०	गाविस प्रोफाईल
रांगा, भैसी	५१७	५१७	०	गाविस प्रोफाईल
गाई गोरु	२१८६	९७०	०	गाविस प्रोफाईल
कूखा, हांस	५३७	५३७	०	गाविस प्रोफाईल
घोडा	१९	१९	०	गाविस प्रोफाईल

प्रसार सेवामा पहुँच

विवरण	संख्या	सेवाको प्रकार	सेवा प्राप्त गरेका घरधुरी संख्या	सुचनाको श्रोत
कृषि सेवा केन्द्र, उपकेन्द्र	०	०	०	गाविस प्रोफाईल
पशु सेवा केन्द्र, उपकेन्द्र	०	०	०	गाविस प्रोफाईल
रेन्जपोष्ट	०	०	०	गाविस प्रोफाईल
स्थानीय श्रोत व्यक्तिहरु	४	कृषि सेवा	९७३	गाविस प्रोफाईल
सामाजिक परिचालक	३	सा . प.	९७३	गाविस प्रोफाईल
स्थानीय स्तरमा कृषि प्रसार सेवाको नियमितता	छैन			गाविस प्रोफाईल

स्थानीय श्रोत व्यक्ति विवरण

	तरकारी	विउ उत्पादन	जडीवुटी	पशु पालन	अनुभवी अगुवा कृषक	सामाजिक सवालका अभियानकर्ता	अन्य	सुचनाको श्रोत
महिला	०	०	०	०	०	०	०	गाविस प्रोफाईल
दलित	०	०	०	०	०	०	०	गाविस प्रोफाईल
जनजाती	०	०	०	०	०	०	०	गाविस प्रोफाईल
अन्य	४	२	०	१	१	०	०	गाविस प्रोफाईल
जम्मा	४	२		१	१	०	०	

गैर कृषिमा आधारित

विवरण	वडा नं.	संख्या	संलग्न घरधुरी संख्या	यस क्षेत्रमा कार्यरत संस्थाहरु	सुचनाको श्रोत
परम्परागत सिप (आरन)	१-९	६	९७३		गाविस प्रोफाईल
घरेलु तथा लघु उद्यम	१-६	१	५००	मेडेप ,सेडा	गाविस प्रोफाईल
ग्रामिण पर्यटन (ट्रेकिङ्ग)	१-९	१	९७३	गाविस	गाविस प्रोफाईल
वातावरणीय प्रवर्द्धन					गाविस प्रोफाईल
रजिष्टर भएका साना, मझौला उद्योगहरु	४	१	९७३	सेडा नेपाल	गाविस प्रोफाईल
वनजन्य उद्योगहरु					गाविस प्रोफाईल
.....					गाविस प्रोफाईल
जम्मा					

वन तथा वातावरण

विवरण	संख्या	जम्मा क्षेत्रफल (हे.)	आवद्ध घरधुरी संख्या		१ घण्टाको दुरी भित्र वनको श्रोतमा पहुँच भएका घरधुरी संख्या	सुचनाको श्रोत
			दलित	अन्य		
कुल वन क्षेत्र						गाविस प्रोफाईल
वन						गाविस प्रोफाईल
चरिचरण						गाविस प्रोफाईल
राष्ट्रिय वन	२				२८६	गाविस प्रोफाईल
सामुदायिक वन	३	४०.४८ हेक्टर			२८६	गाविस प्रोफाईल
कवुलियती वन		०	०	०	०	गाविस प्रोफाईल

गैरकाष्ठ वनपैदावार

क.स.	मुख्य पैदावारहरु	संलग्न घरधुरी संख्या	वार्षिक आमदानी	सुचनाको श्रोत
१	देवदार	५	५००	गाविस प्रोफाईल
२	सतुवा	२५	२५०००	गाविस प्रोफाईल
३	चिराईतो	३०	१५०००	गाविस प्रोफाईल

वातावरण तथा प्रकोप व्यवस्थापन

विवरण	वडा नं.	समस्या ग्रस्त वस्ती/ठाउँहरु	प्रभावित घरधुरी संख्या	सुचनाको श्रोत
भूक्षय हुने मुख्य स्थान	१-९	सवै वस्ती	९७३	गाविस प्रोफाईल
वाढी पहिरो, डढेलो, आगालागी	१-९	सवै वस्ती	९७३	गाविस प्रोफाईल
जलवायु परिवर्तनको असर	१-९	सवै वस्ती	९७३	गाविस प्रोफाईल

५.२ सामाजिक विकासका क्षेत्र

शिक्षा क्षेत्र

विद्यालय	वडा नं.	किसिम (निजी/सामुदायिक/सरकारी)	विद्यालय संख्या	शिक्षक संख्या	विद्यालय पुग्ने औषत समय	स्कूल जाने बालबालिकाको संख्या (४ देखि १६ वर्ष)	भर्ना संख्या	दलित छात्र/छात्राको संख्या	सुचनाको श्रोत
बाल विकास केन्द्र		सरकारी	५	५	१० मि		१७३		जिशिका
प्राथमिक		सरकारी	६	७	२० मि		५९७	२९१	जिशिका
निम्न माध्यमिक		सरकारी	३	१४	२०मि		११२४	३६१	जिशिका
माध्यमिक		सरकारी	०	०	०		०	०	जिशिका
उच्च माध्यमिक		सामुदायिक	१	११	३० मि		७२९	१९३	जिशिका

साक्षरता दर

	१५ वर्ष भन्दा माथि	महिला	पुरुष	सुचनाको श्रोत
साक्षरता दर	४२०	३८९	५३९	गाविस प्रोफाईल
प्रतिशत	४३.२१%	४० %	६० %	गाविस प्रोफाईल

विद्यालयको भौतिक अवस्था

विवरण	हालको अवस्था (संख्या)	प्रयोग गर्न योग्य	मरम्मत एवं सुधार गर्नु पर्ने	सुचनाको श्रोत
भवन	१०	६	४	गाविस प्रोफाईल
पुस्तकालय/फर्निचर/शैक्षिक सामग्री	१	१	१	गाविस प्रोफाईल
विज्ञान प्रयोगशाला	१	१	१	गाविस प्रोफाईल

स्वास्थ्य क्षेत्र

विवरण	वडा नं.	संख्या	सेवाको किसिम		सेवा प्राप्त गर्ने घरधुरी संख्या	स्वास्थ्य सेवामा औषत पहुँच (समय)	स्वास्थ्य चौकीहरुको भौतिक अवस्था	सुचनाको श्रोत
			नियमित	कहिलेका ही				
स्वास्थ्य क्षेत्रसंग सम्बन्धित जनशक्ति		१५	६००	१७३	१७३			स्वास्थ्य चौकी
धामी/भाक्रीहरु		९			१७३			स्वास्थ्य चौकी
स्वास्थ्य सुविधा (प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र / हेल्थपोष्ट/सव हे.पो./ गाउँघर ल्कनिक/औषधि पसल/उपकरण, प्रसुती गृह)		१	नियमित		१७३			स्वास्थ्य चौकी
राष्ट्रिय अभियानका कार्यक्रमहरु (भिटामिन ए,जुका औषधी, पोलियो, हेपाटाइटिस वि तथा अन्य खोपहरु		२	नियमित		सवै बालबालिका			स्वास्थ्य चौकी
स्वास्थ्य शिक्षा/सचेतना		२	नियमित		१७३			स्वास्थ्य चौकी
महामारी व्यवस्थापन								स्वास्थ्य चौकी

गाविसमा देखा परेका स्वास्थ्य समस्याहरु

विवरण		वडा नं.	प्रकोप देखिएका मुख्य वस्तीहरु	प्रभावित पार्ने वार्षिक जनसंख्या	उमेर समुह	सुचनाको श्रोत
पानी जन्य रोगहरु	भाडा पखाला	१-९	सवै वस्तीहरु	५०	सवै	गाविस प्रोफाईल
	आउ	१-९	सवै वस्तीहरु	१००	सवै	गाविस प्रोफाईल
	टाइफाइड	१-९	सवै वस्तीहरु	१५०	सवै	गाविस प्रोफाईल
अन्य रोगहरु	स्वास प्रस्वास	१-९	सवै वस्तीहरु	४३	सवै	गाविस प्रोफाईल
	एच.आई.भि.एड्स					गाविस प्रोफाईल
	क्षयरोग/					गाविस प्रोफाईल
अन्य महिलाका सवालहरु	पाठेघर खस्ने	१-९	सवै वस्तीहरु			गाविस प्रोफाईल
	छाउपडी	१-९	सवै वस्तीहरु	१७३	सवै	गाविस प्रोफाईल
अन्य	कुपोषण	१-९	सवै वस्तीहरु	५०	सवै	गाविस प्रोफाईल

सामुदायिक पूर्वाधार

विवरण	वडा नं.	संख्या	लाभान्वित संख्या	पूर्वाधारहरूको भौतिक अवस्था	सुचनाको श्रोत
सामुदायिक भवनहरू		०	०		गाविस प्रोफाइल
सामुदायिक रेडियो/तालिम केन्द्रहरू		०	०		गाविस प्रोफाइल
महिला तथा बालबालिका/वृद्धाश्रम तथा अपाङ्ग असहाय पुनस्थापना केन्द्र		०	०		गाविस प्रोफाइल
पौवा, चौतारी		०	०		गाविस प्रोफाइल
कृषि/गैह कृषि उपज संकलन केन्द्र तथा बजार		०	०		गाविस प्रोफाइल

५.३ जलश्रोत विकास र विद्युतिकरण

खानेपानी तथा सरसफाई

विवरण	संख्या	वडा नं.	लाभान्वित घरधुरी		संचलन मा रहेको/नरहेको	मर्मत गर्नु पर्ने/नपर्ने	मर्मत सम्भार कार्यकर्ता छ/छैन	मर्मत सम्भार कोष छ/छैन/कति	सुचनाको श्रोत
			दलित	अन्य					
खानेपानी									
पाइपको पानी धारा	३०	१-९	३३९	६३४	रहेको	पर्ने	छैन	छैन	गाविस प्रोफाइल
ढुङ्गे धारा, पंधेरा	५	१-९	३३९	६३४	रहेको	पर्ने	छैन	छैन	गाविस प्रोफाइल
इनार/	०	०	०	०	०	०	०	०	गाविस प्रोफाइल
टुवेल/	०	०	०	०	०	०	०	०	गाविस प्रोफाइल
आकाशेपानी संकलन	०	०	०	०	०	०	०	०	गाविस प्रोफाइल
सरसफाई									
सार्वजनिक तथा निजी शौचालय (पक्की)	८००	१-९	३३९	६३४					गाविस प्रोफाइल
चेतनामूलक कृयाकलापहरू	२ पटक	१-९	३३९	६३४					गाविस प्रोफाइल

सिंचाई

विवरण	वडा नं.	निर्माण संख्या	लाभान्वित घरधुरी		सिंचित क्षेत्रफल(हे.)	सुविधा मौसम/वर्षभर	उपभोक्ता समिति संख्या	मर्मत संभार कोष	सुचनाको श्रोत
			दलित	अन्य					
कुलो/नहर	१-९	१०	१००	३००			छ	छैन	गाविस प्रोफाइल
प्लाष्टिक पोखरी	१-९	०	०	०	०	०	०	०	गाविस प्रोफाइल
आकाशे पानी/स्पीङ्गकलर	१-९	०	०	०	०	०	०	०	गाविस प्रोफाइल

विद्युत

विवरण	वडा नं.	क्षमता	संख्या	प्रयोग गर्ने घरधुरी		सुचनाको श्रोत
				दलित	अन्य	
जल विद्युत	१-९		९७३	३३९	६३४	गाविस प्रोफाईल
नविकरणीय उर्जा (सौर्य, वायु)	१-९		२००	५०	१५०	गाविस प्रोफाईल
काठ, दाउरा	१-९		९७३	३३९	६३४	गाविस प्रोफाईल
मोवाईल	१-९		९००	२००	७००	गाविस प्रोफाईल
रेडियो	१-९		२००	६०	१४०	गाविस प्रोफाईल

५.४ ग्रामिण यातायात पूर्वाधार क्षेत्र

विवरण	संख्या	कि.मी.	मूख्या सडकसम्म एकतर्फी दुरी	१ घण्टा भित्र मूख्य सडकमा पहुँच पुग्ने घरधुरी संख्या	गाविसबाट जिल्ला सदरमुकाम सम्मको दूरी (कि.मि.)	सुचनाको श्रोत
पक्की सडक			२ दिन			गाविस प्रोफाईल
ग्रावेल सडक			२ दिन			गाविस प्रोफाईल
मौसमी/कच्ची सडक			१ दिन			गाविस प्रोफाईल
भोलुङ्गे पुल						
टुइन्						
अन्य						

५.५ सु-शासन तथा अन्य विवरण

गाविसमा तयार गरिएका क्षेत्रगत योजनाहरू	तयार गरिएको वर्ष	सहयोग गर्ने निकाय	योजनाको अवधि	कार्यान्वयन छ/छैन	सुचनाको श्रोत
१. गाविसको पार्श्वचित्र	२०६८	गाविस		छ	गाविस प्रोफाईल
२. गाविसको क्षमता विकास योजना	०	०	०	छैन	
३. जलउपयोग गुरुयोजना	०	०	०	छैन	
४. विद्यालय सुधार योजना	२०६६			छ	गाविस प्रोफाईल
५. गाउँ लघु उद्यम विकास योजना	२०६८			छ	गाविस प्रोफाईल
७. सडक गुरुयोजना				छैन	
८. गाविसको आवधिक/रणनीतिक योजना					
९. अन्य.....					

गाविसमा भएका संस्था जनशक्ति र त्यसमा पहुँच

गाविसमा भएका संस्था	संख्या	सदस्य संख्या					कार्य समितिमा			सुचनाको श्रोत
		महिला	पुरुष	दलित	जनजाती	अन्य	महिला	दलित	जनजाती	
गैर सरकारी संस्थाहरू										गाविस प्रोफाईल
समुह उपभोक्ता समिति (वन, खानेपानी, सिंचाई, निर्माण)	३									गाविस प्रोफाईल
व्यवस्थापन समिति (१०									गाविस प्रोफाईल

गाविसमा भएका संस्था	संख्या	सदस्य संख्या					कार्य समितिमा			सुचनाको श्रोत
		महिला	पुरुष	दलित	जनजाती	अन्य	महिला	दलित	जनजाती	
विद्यालय, स्वास्थ्य.....)										
वाल क्लव	१०									गाविस प्रोफाईल
पारालिगल	९									गाविस प्रोफाईल
सामुदायिक संस्थाहरु (वन उपभोक्ता समुह.....)	१									गाविस प्रोफाईल
सहकारी संस्थाहरु	१०									गाविस प्रोफाईल
गैर सरकारी संस्थाहरु	३									गाविस प्रोफाईल
नागरिक सचेतना केन्द्र	१									गाविस प्रोफाईल
वडा नागरिक मञ्च	९									गाविस प्रोफाईल

दक्ष जनशक्ति

	डकमी/सिकमी	सुचिकार	जुत्ता सिलाउने	सुनार/लोहार	प्लम्बर	इलेक्ट्रीसियन	शौचालय मिस्त्री	भोलुङ्गे पुल	हस्तकला	सुचनाको श्रोत
संख्या	५०	४०	२	१	१	४	५०	०	२	गाविस प्रोफाईल
महिला	०	०	०	०	०	०	०	०	०	गाविस प्रोफाईल
सक्रिय	३०	२५	१	१	१	४	३०		२	गाविस प्रोफाईल
निष्कृत	२०	१५	१	०	०	०	२०	०	०	गाविस प्रोफाईल

लक्षित समुदाय सहयोग

	वृद्ध	असहाय	दुग्ध पिडित	महिला	वालवालिका	दलित/पछाडि पारिएका वर्ग	सुचनाको श्रोत
संख्या	३९८	९८					गाविस प्रोफाईल
वार्षिक बजेट विनियोजन							

लेखा परिक्षण तथा अनुगमन

विवरण	संख्या	योजनाको नाम	सुचनाको श्रोत
नियमित अनुगमन गरिएका योजनाहरु	छैन	छैन	गाविस प्रोफाईल
सार्वजनिक सुनुवाई समिक्षा र लेखापरिक्षण गरेका योजना	छैन	छैन	गाविस प्रोफाईल

अनुसूचि ३: गाविसको श्रोत नक्साहरु

अनुसूचि ४ : सहभागीहरुको उपस्थिति र प्रतिवद्धता

हामी हामीले बनाएको हाम्रो गाविसको आवधिक योजना कार्यान्वयन गर्न सामूहिक रुपमा प्रतिवद्धता जाहेर गर्दछौं

क्र.स.	सहभागीको नामथर	ठेगाना	कार्यालय/निकाय	पद	हस्ताक्षर
१.				संयोजक	
२.				सदस्य	
३.				सदस्य	
४.				सदस्य	
५.				सदस्य	
६.				सदस्य	
७.				सदस्य	
८.				सदस्य	
९.				सदस्य	
१०.				सदस्य	
११.				सदस्य	
१२.				सदस्य	
१३.				सदस्य	
१४.				सदस्य	
१५.				सदस्य	
१६.				सदस्य	
१७.				सदस्य	
१८.				सदस्य	
१९.				सदस्य	
२०.				सदस्य	
२१.				सदस्य	
२२.				सदस्य	
२३.				सदस्य	
२४.				सदस्य	
२५.				सदस्य	
२६.				सदस्य	
२७.				सदस्य	
२८.				सदस्य	
२९.				सदस्य सचिव	

अनुसूचि ५ : गा.वि.स.को संगठन संरचना र संस्थागत सम्बन्ध

